

این عمل را تا ثورات ضعیف شش به آب مملو کنند به فرغ دیگر اشیمون به یکروز در عا اجزه آب حل نموده در موضعی که خواسته
 حکم کنند و اگر ممکن بود پارچه را بدان آب آلوده سازند و در آن موضع قرار دهند و چنانکه اشیمون نکو است که مقدم دارند شستن طبع
 موضعی که جام که با آب الحل آلوده باشد تا دوست گناشت که در جلد است داخل شود به فرغ دیگر اشیمون به یکروز
 آب ضمیر نموده و شتر را با تخیر آلوده ساخته در بشیره جلد فرو برند که نورش ظهور ثورات خواهد شد و چون خواهند که نور
 زیاد شود چند شتر متعهد در بشیره فرو برند و اگر منظور باشد که ثورات ترک شود شتر را بهمان طبع اشیمون آلوده ساخته در
 در شورا اشیمونیه فرو برند تا عظیمتر گردند

۱۱۰ نوع سبب احتمال اشیمون فی که مقدار زیاد در چند مرض مخصوص استعمال است ۱ اول در ذات الریه ۲ طبع اشیمون
 که مضمون مشهور لطیف است بود نخستین ایندوار در حجاب این مرض بدین نوع استعمال نمود که بعد از یک یا دو نوبت فصد و گاهی
 بدون فصد از ۱۲ الی ۲۴ کدم اشیمون بقوی به فعات دیگر و ز میاید و چون مرض رو نیز آید میگذشت ۲ الی ۳ کدم در
 شبانه روز استعمال است و ۱ این مقدار را در روز بروز زیاد می نمود تا ناکت اول و مثال می رسید و ملاحظه کرد که به عمل از ۱۳
 صاحبان همیض ۱۷۳ فقره هلاکت می بینند ۲ معلوم دیگر موسوم تو بازمینی همین رفتار را در ۱۱۰ فقره صاحبان
 اثر کرده و ۱۴ فقره از آنها هلاک شدند و مستر حاج انبضم معالجه در سایر بلدان فرنگت سابع گشت در همه ولایات مفید و
 اطباءند و طبیبی که بسیار باین معالجه عفا و دشت ملائکت نام از اطباء فرانسیسیه بود که از ۵ فقره مرض چون باین
 علاج نمود و فصد نمود و طبیب کورپان همیاید که ذات الریه برین چون ظاهر میگردد اگر مرض را قوی بود ۲ الی ۳ اشغال
 خون از او میگردم و گاهی دو نوبت فصد می نمودیم در صورتیکه مرض قلبی همراه نبود و گاهی هم بدون فصد با وجود قوه
 بنیه معالجه می نمودیم و ۱ اعتقاد من آنست که مما لکن از ابتدا فصد نمایند که در امراض مزمنه و در وقت دم و در صورت زیاد که
 مضرت در آردی نیز باین عمل منقاد بود و عفا و غیر فصد را ثمری نیست مگر آنکه برای چند وقت قدرت درم را تقیل کرده و
 میاید که اشیمون فی عمل خود را بجا آورد و بعد از فصد هر دو ساعت یک کدم اشیمون فی در ۱۲ اشغال حاجی که تاریخ سرد
 در ۲ الی ۳ اشغال شربت قد غلیظ که بجای آب شربت عرق بهار نارنج باشد و ضافه نموده با و میخورانند بنوعیکه مرض در کمر
 عه کندم خورده باشد پس از آن عا ۱۲ ساعت مرض آرام میگردد در صورتیکه مرض شدت نیست یا آنکه مرض باطن
 بخواب بود اما چون ذات الریه شدید بود و ضیق نفس زیاد همراه علامات فاجعه یا آنکه یک اردو قطعه ریه و یا هر دو تمام
 منورم بودند عا اتصال اشیمون را باین نوع استعمال نمودیم تا علامات حده در مرض در صدر از گوش نهادن بر او ظاهر
 و گاهی که علامات در تیره زیاد بودند اشیمون را تا ناکت کدم و نیم دو و کندیم و نیم بدون زیاد کردن حاجی رقیق سرداوم
 اگر مرضی ایندوار بدون فصد و اشغال متخل می شد و بعضی در روز اول ۲ الی ۳ دفعه و پنج شش نوبت حاجت می نمود
 و ۱ در روز دوم من بعدتی و سهال کمتر و بالمره معذوم میگشت در بعضی از مرضی بعد از قبول کردن معده اشیمون فی را پس
 سجد می غلبه می نمود که حفته لازم میشد و در صورتیکه سهال در روز اول سده نمی گشتند و یا آنکه سهال بود که معده
 اشیمون را قبول نماید ۵ الی ۱۰ اشغال شربت ششامش ضافه نموده در ۲۴ ساعت میخورانند و هر چند اشغال معکس عمل
 را از روی نام و تو سازی فی نام بود ولی بسیار صنعت می بخشید زیرا که اثر اشیمون سر غیر است از قراریکه سهال و کثر
 و غلبه فعات بواسطه این رفتار مرضی بجای می و سهال عرق بسیار می نمود و بنا به چنان دشت که از فصد سهال اشیمون
 به نمر کرد بلکه اثر او کثرت بندرت دیده ام که مرضی اشیمون را بدون فصد و سهال در اول متخل می شدند و آنها که عفا
 متخل می شوند در تجویزات اولیه ما بود که درست بخوردیم که چون چند دفعه مرضی میگردیم و جنایط می نمودیم و ترک می کردیم

ولی تدریج خواهر شده استعمال میکردیم تا معده قبول نمود چنانچه چند نوبت دیدم مریض را که در روز اول یک گندم آهسته آهسته
 شربت کشمش را بصورت قبول نمود در روز بعد با ساقه ۹ گندم میوشید و بعد از ۲۴ الی ۳۰ ساعت نشأوت کلی یکساعت در صبح
 علامت او بهم رسید و بسیار اتفاق می افتاد که بعد از چند ساعت مریض بدون بجران سخت می ایستد چنانچه از بیض کوشش ندادن ^{مستطاب}
 سبکت پانزده سبکت لاکت نام که نشأوتش اینها بود معالجه دیگر که محض ضد درم باشد در نوبت که بصدورم می شغیف یا بیخون
 پرستاران مریض کان کند که شفا یافته ولی بعد از چند ساعت علامات ردتیه رحمت نمایند شده تر از آنکه بود و در بعضی ^{بعضی}
 ماه نوبت بعد از هر نوبت علامات ردتیه بر میشتد یعنی داریم و بجز نوبت کوشیم که اگر علامات بواسطه اشمون ^{بواسطه} شغیف یا بند بر کوشش و عود ^{عود}
 نمود بدین این بود تفصیل قول طبیب لاکت نام بدین علاوه بر این در نوبت مریض ضعف مفرط که از زیادتی خوردن درم است بعد از استعمال
 اشمون موجود است و در ریت نام که معلوم معروف مریض جدید بود معتقد بمقدار کلا از اشمون نبود و سبکت که اشمون ^{اشمون} عمیرا که از نوبت
 کند از باطن نیز می تواند نمود و هم بر او است که از این مقدار نام در سده و سه پدید شود چنانچه با دیدن اشمون بجلد است حدیث
 تقریبات جلده پستانالی انقول ضعیف است زیرا که طبیب استرام بدین نام ۲۳ نفر از صاحبان ذات الریه را که از مقدار کلی اشمون
 شده مرده بودند تشریح نمود و هیچ اثری از اثر سمیت اشمون و فرضا در آنست تغذیه مذبه بدین سبکت که بعد از تمام علامات
 ذات الریه چند روز دیگر باز اشمون را بمقدار کم بخوراند سبکت مریض عود نماید و بقدری بنوشاند تا آنکه آذرا دیگر قبول نموده تی کند
 که این قولی است بر اینکه مریض با کلبه زایل شده بدین

دویم از امراضی که اشمون را بمقدار زیاد در استعمال می توان نمود درم مفصل است چنانکه طبیب لاکت نام گوید که این مریض بواسطه
 استعمال اشمون مقدار زیاد درده است روزی که درم که در ۱۳ نفر صاحبان این عکله ۹ نفرشان بواسطه مقدار کلی از اشمون
 شفاء تام یافتند و در یک نفر بواسطه همین علاج مریض سخت یافت و در دو نفر از او بود و در یک نفر مریض مریض نام در شغیف
 صاحبان درم مفصل جاد اشمون را همین نوع استعمال نمود و چهار نفر از آنها شفا یافتند و طبیب بجز در نوبت نام در نوبت
 صاحبان مریض شکر اشمون را همین طریق استعمال نمود و ۱۳ نفر شفاء بزرگت بدین

سبتم از امراضی که اشمون را بمقدار زیاد در آنها استعمال نمایند درم غشیه نخاع و دماغ است بدین مریض از جمله امراض
 و در تحقیق علاج او باقسام معالجات مختلفه تا بحال مجهول است تا در بود پس در اینجا لازم است که بیان کنم حکایتی را در علاج اشمون
 بمقدار زیاد که در دست طبیب معروف معنده افاده بناء علیها گوئیم که طبیبی از اهل فرانسه دو زار دین نام گوید که سخت در نوبت
 ماند بسیاری وقت ساله که تا بحال کمال سخت فریبی بود مریض کردید و چون رجوع من شد ملاحظه نمودم حرارت جلد را با حرمت صورت
 و شلای تشنج در عضلات او و چنین و چنین بجهت تشنج بودند که طفل بدین مصیبت بود و مریض سریع و مطرقة وجهه بجهت تشنج
 که دست طبیب از حرارت او مفرمود همین صدمه و فتن و جنطراست بیان و هر لحظه طفل سرد خود را بقب سینه جهت در سوال نمود
 از طفل جوابی نداشت سبکت شاک از صداع بود و زبان با بله عطش مفرط و در مریض صفراوی نمود و شکایت از وضع
 بطن میکرد و علامات مخصوصه در بطن و صدر او نمود و چشم فصد نمایم تا به آرامی طفل مانع بود لکن آن روز را بوضع ده عدد زرد
 در حلق او نین و آب نخ در سه و صفا غیر عرذل در پاکها نمودیم در روز دوم معلوم شد که پس از پنج روز لو کرده بود و نین
 زیاد خارج شده و بعد از خورن طفل چند ساعت آرام بود ولی بعد از حالت سابقه روی نمود چون صحن و در میان دانه تشنج
 صورت و چشم پس از فتن و جنطراست طفل زیاد است شده بود و تجویز نمودیم که هست زلوی دیگر در پس کوش او انداخته هر
 چند دقیقه یک دفعه صفا در حرارت کند و همچنین بر کوش آب نخ و صفا غیر عرذل را تجویز نمایند بدین روز سبتم کرد و ششکه
 بواسطه آرامی طفل صفت با غیر مکن شد ولی بقدر شش ساعت طفل خواب رفته بود باقی علامات همین علامات مذکوره بودند

و در این حال از او مایوس شده از این قسم علاج ششوشستم و پس از تاقل زیاد چاره ندیدیم مگر آنکه چهار کدم میخون را در هر سه شش
 آب مقطر حل نموده با صافه در ششال شیره فله هر ساعت سه فاشق چای مخزنی بطنل نبوشانم و عمل سابقه را از قبل طلا با
 نخ و ضماد خود را بزیکار دوشتم در روز چهارم صبحی تخفیف یافته و نه سدر شده و روح بطن مقفود اما صداع با بود و تشنج در
 عضلات صورت و چشم و پدیان نیز تخفیف یافته بود و اما اطن سینه عقب نیز موقوف شده و صدقه لثانه طبعی
 کرده بود و لاطنه بان تخفیف حالت آنروز را مانند روز که شسته رفتار نمودیم در روز پنجم تخفیف حلی از روز که شسته
 و جملای تشنج صورت بلره زایل گشته اما صداع با بود و در بعضی در ششال نمودن جواب بطابن سیداد آنروز نیز همان حال
 مذکوره را تجویز نمودیم در روز ششم حتی و پدیان تشنج و جملای و سایر علامات چهار زایل شده بودند ولی چون کمی از صداع
 باقی بود باز همان علاج را بجای آوردیم بدون ضماد خوردنی در روز هفتم صداع نیز بلره بر طرف شده بود ولی باز تشنج
 دوا ای روز که شسته را تجویز نمودیم در روز هشتم چون صداع جزئی بروز نموده بود مجدداً همان دوا را دادیم در
 روز نهم چون هیچ علامتی از علامات مرض نبود و او را در دهه سه روز ترک نمودیم روز دوازدهم که بعبادت طفل رفتم
 مشاهده کردم که همراه طفل در کمال صحت بازی مشغول بود

چهارم از امراضی که میخون به مقدار زیاد میناست معنداً فاده استغناء مفصل است از قرار که در روز نهم
 ششوات طباء فرانسیسی نوشته بودند طیب حلی نام در مجده نقرضاجا این مرض که در نقرشان استغناء مفصل
 زانو و ۲ نقر استغناء مفصل مرض داشتند با احتمال میخون بمقدار زیاد دردت از ۱۰ روز معالجه نمودیم بنوع
 که در ابتداء ۱۴ کدم میداد و روز بروز ۲ کدم علاوه می نمود تا به ۱۴ کدم رسید و این مقدار را متدرجاً در ۲۴
 ساعت بتدریج میوشانید سن آن مرضی از ۲۵ تا ۳۰ سال بوده است و ۱۳ نقر از مرضی مذکوره مرد و تخفیف
 زن و از این تخفیف جزه ۳ نقر خست شوی بودند و دیگر نوشته بودند که طیب بریه نام از طباء نظام استغناء
 مفصل زانوی شش ساله را در شش روز علاج نمود و این استغناء بود با وج که تا ربع فخذ را از همه طرف کرشمه بود و از
 فشار بخت در او تقیری میماند و صاحب قله سر بازی بود که چون ۱۰ ساله معالجه نموده بودند و شفا حاصل نگردیدند
 او را اصرار نمایند و با لافزه طبیب کوز او را بشفا رساند بدین نوع که در روز اول ۱۰ کدم میخون را با با خوردند در روزی ۲
 کدم ضافه نمود تا به ۱۲ کدم در ۲۴ ساعت رسید و در بعضی راجع به و بهنگام روی نموده و در روز ششم مفصل تکلیف آسان شده
 بود و در صین حرکت صوت از مفصل خارج میشد پس از آن دو آموزه چند وقت بعد از در دار الشفاء نگاه داشتند تا از
 شفاء نام او حواطر جمع گشتند

با فخره باید دانست که مرضی را که میخون را بمقدار کمال استعمال نمایند تقطیل در غذا و حبوبات فواکه و مرتباً مضه در شش
 بگویند زیرا که آنها میخون را تغییر داده مورثه و سهال شدید کردند و لهذا بهترین اغذیه شور با آب گوشت ساده است

مطلب پنجاه و دو او و او ارسسی

عبارت از زکهای صبی شکل شده برک شمشاد و له کوچکتر از آنها که بعربی عنب الله نامیده اند و نبات او که در شش
 کوچک است در کوبستنانات فرنگت در دانه میروید و علاوه بر برک آن که در طب سنتی است بموده فززشفاء با موضت

مطلب پنجاه و سه او و او ارسسی

چون صفت او در صفحه ۱۰۱ از کتاب شفاء مذکور گردید بدینجا رجوع شود

مطلب پنجاه و چهار او و او گلشنی

فیمی از عرق سبزه باشد که در زمینستان متداول است چون عطر که استعمال معروف است بدین اسم چنانکه عود مدیده بهترین او درین
 کلون می که یکی از بیدان مکتب بر کس است بعلی میانه : نسیج او مختلف اند و آنست که حاصل بسیار خوبه و در سبیل محصول است
 از این قرار است بجز عطر پوست لبه با جزه و عطر پوست بانگ ۹۰ جزه و عطر پوست بزرگت ۹۰ جزه و عطر کلیل حبیب ۴۰ جزه
 و عطر بهار نارنج ۴۰ جزه و عطر اسطوخودوس ۴۰ جزه و عطر دارچینی ۲۰ جزه و اکلیل ششاد درجه دو از ده هزار جزه و عرق آب کبوتر
 مرکب پانزده هزار جزه و عرق اکلیل حبیب هزار جزه اجزای مخلوط بهم نموده در مدت هشت روز گاه گاهی بهم زده پس از آن در دست قهقه
 تا از پنج قسمت او چهار قسمت در قابله حاصل شود :

اصف عرق با در نجوید بر کب در طلب ۵۰ بعد از این مذکور است :

مطلب پنجاه و پنج اودوکوس

صفحه آن در صفحه ۲۴۴ از کتاب شفا باشد مذکور شده است :

مطلب پنجاه و شش اودو می لیس کارم

که هم اودو کارم نامند نیست که عرق با در نجوید بر کب که صفحه او از هزار است بجز نبات با در نجوید تازه در وقت
 گل کردن ۱۱ جزه پوست لبوی تازه ۴ جزه یا خشکیده ۴ جزه او را در جزه نیم کشیز ۲ جزه در صینی اجزای قفل اجزای کل
 ششاد درجه ۲۲ جزه و عطر با عرق با در نجوید با آب ۳ جزه اینهارا سه روز قبل قهقه در قهقه و این کف کرده تا
 بچینند و از ابتدا شده وصل کرده بعد از سه روز بعد او در در جزه عرق بسیار عطر حاصل نمایند :

مطلب پنجاه و هفت اودو کارم

که نیز معروف است به اودو می لیس کارم در مطلب ۵۰ صفحه او مذکور شد :

مطلب پنجاه و هشت آهمن

چند ترکیبات است که در طلب مذکوره در کتاب شفا باشد ملاحظه شود مطلب ۸ و ۳ و ۴ و ۵ و ۶ و ۷ و ۸ و ۹ و ۱۰ و ۱۱
 از این قرار است و صفحه ۱۶۴ از کتاب شفا باشد :

مطلب پنجاه و نه ایت یو پس مرال

صفحه آن بجز در زمین بجز کوکر در کانس مغسول ۲ جزه در باون چینی یا در مرانهارا مخلوط نموده بقدری بسایند تا در
 ریش و دیگر عزیز نمایان باشند :

مطلب شصت امی یو کلوریت ووشو

که هم سوکلور ووشو نامند حاصل میگرد در در صورتیکه آهک تازه محکس را در ظرف مسدود و ساخند بطوریکه نظرفش از
 نصف مملو باشد بخار کلورید برسانند بقدریکه دیگر از او جذب نشود و بجهت ساقش بخار کلورید و نوع استعمال است نوع اول
 بجز به سنگت است بشده کوی که عبارتست از من کثیر باشد بجزه و جوهر نکت ۴ جزه آنها را هم مخلوط کرده بخار متصفا از آنها را
 بهر جا که لازم باشد برسانند : نوع دوم بجزه نکت طعام ۴ جزه و من کثیر ۲ جزه و آب فالحص ۲ جزه و عرق کوکر و جوهر نکت
 و عمل شود چون در نوع اول :

مطلب شصت و یک ایتیر

عبارتست از چیزی که از جوهر نکت در کل که از قرار نیست صورت هادی آنجیم بر کب مختلف اند مثلا ایتیر آهمن نکت گویند

یون اکل مرکب باشد بجز بر سر که دایره نترکت در صورتیکه اکل بزکب شود به سبب نترکت یعنی تریاب مشوره و اثر سولفریکت حاصل
تقطیر اکل و عرف گوگرد است

مطلب شصت و دو و اثر سولفریکت

جسمی است نائی و خفیف الوزن بلون آب زلال و خوشبود با حرارت طعم از ابتداء سوزاننده و بعد جکت کننده
و صمیمت فراری که به ۳۵ الی ۳۶ درجه حرارت بجوش آید و سهولت مشتعل شود با شعله زرد سفید و بزودی اکل مرکب
اما طریق ساختن او بکند فرعی است یعنی بر او سوار کرده قابله بد و نصب نمایند و در اصل محکم کنند و قعر او در میان رطل گذارند
بمکوره قرار دهند و باید بر سر این قفله مدور بوده باشد و بعد دو قفیف بالوله طویل بر گرفته که یکی از دیگری بلند
تر باشد قیفی که لوله او بلندتر است بر قیفه ایست بر نهاده بنوعی که تحت قیف نزدیکت تحت قعر رسد پس از آن
یکت همایه از اکل صد درجه در قیف برزند و بعد قیف بالوله قصیر تر را گرفته در این قیف نهاده تا میان قعر داخل شود
و لوله کوتاه تر داخل اکل نشود و بعد یکت همایه از قوق کبریت قوی گرفته سدرجا او را در میان قیف قطره قطره
و جیات کنند که بکند قوق گوگرد داخل اکل نشود که باعث زرقیدن قعر یا پاره شدن قیف توان کرد پس از آن قیفها
بر داشته قفله را که در فوق ایست است سوزد و سازند و طراف قابله را به پنج حاطه نموده آتش طایم نمایند و قیفها را بکنند
که شعله آتش بقابله برسد زیرا که ایترا سوزد و مشتعل میگردد و بعد با ایترا بر سه لوله ایست بلند تر و قابله از مکوره دورتر باشد
بهنر و قیفها نیکو است که لوله ایست را از میان دیواری بگذرانند که قابله در پس دیوار باشد بدین نوع تقطیر نماید چون
مقدار قلیح از باقیست تقطیر شد آتش را زیر قعر قلیل نمایند و چون بیع آنچه در قعر است تقطیر شده باشد پس کف قعر
را از میان قابله برکنند و اگر خواهند که باز ایترا حاصل شود مجددا وزن سابقه از اکل را بوسیله قیف طویل در میان قعر بروی
اجود باقی مانده ریخته بدستور العمل فوق تقطیر کنند پس از آن ایترا حاصل را گرفت در هر است جوته از آن ایترا بجز جوهرها
داخل نموده بقرع و این متد اول با آتش طایم تقطیر نمایند تا نصف او منقطر شود و آنچه این دفعه بقابله وارد میگردد ایترا حاصل
است که او را ایترا سولفریکت نامند و تازه او با عدم حموضت است لی چون مدت از او بگذرد و با در شیشه و مانان زمان
قوة فراری او کم شده ایترا حموضت و حرارت هم رسانند و لوله آنچه صفت از است در تازه اوست در کفند و از برای کف
دشترن ایترا باید او را در شیشه های کوچک نموده در آنها را محکم بست و بروفت جوشند ایترا استعمال کنند که از این شیشه
کوچک را برداشته بکار دارند چون سبب شش شدن ایترا در ماندن نیست که حصول جوهر هر که در او چنانکه در سر که غر لوله
جته مانع شدن از صدق حموضت در ایترا قندی مگر می رادرنه هر یک از شیشه های ایترا برزند تا حموضت حاصل جذب
مکزی شده ایترا از آن حموضت ضایع نشود

اما حالتی که از خوردن ایترا دردی دهد بدانکه شخصی طیب ۲۰ نخود ایترا در یک کوزه جویده که بد حالتی رخ داد که توان او را
تعریف نمود که از خوردن او هم در آن گرم و سوزد شود و به سرت او را بلع نمایند و بعد از خوردن حرارتی از دندان طاق
شده تا بعد مشی کرده و چون رایحه و طعم ایترا در میان موقوف شود علامت ماند علامت آتش زوی نمایند و در فرط
اکل تاثیر بیشتر است و اثر طوفانی است و در خوردن ایترا شخص دو از خفیفی در سینه علامت را در پیش چشم خود حس کند
و جبه او که شود که چون دست بدن خود که در حرکت نعلی احساس نماید و این علامت پیش از تکلیف طول کشند
و بعد بحال آمده فرعی از است احتیاجش موی نماید و شسته های ذره برساند و بنص حرارت بدن و مقدار بول تغییر نمایند
اما تاثیر ایترا در اثره مختلف است که در ششها صی که شامه شیان قوی است زیاد اثر نماید و بی آرام شوند و صداع روی

و غشی نمایند و بدینجهت باید در استعمال اینر سائمه مرخص را ملاحظه نمود ؛ و این اثر اگر چه محذرت است لکن بقضاء محتاطی معده
 قوت دهد و تواند مانند اکثر غشاه محتاطی معده را متوسم سازد چنانچه در اسازی موسوم به بوشکه که سرطان در قولون است بجهت
 رفع رجح او اینر بنویسید و کم کم زیاد کرده تا بصدد نگاه مشغال در ۲۴ ساعت رسانده بود بعد از فوت چون او شرح نمود
 جمع علامات افراط اهل در او دیده بود ؛ بافتنکس معلوم بخلیس کرتی شن نام که در علم سموات کتابه پد نبایست بگویند
 کرده است حکایت که از شخصی که بسن شیخوخت بود و برض صیق لفسن طببا و بر چند روز بگرفته که نوبه مرض او بود بجهت رفع
 اذیت او اینر بنویزد و معتدرا مقدار او را زیاد نموده تا به ۱۵۰ مشغال رسانده بود بدون ضرر یقینی پس معلوم است که
 بسبب عاده حیوان اینر مقدار زیاد رساند و لکن در اشخاصی که معاد نیستند از جمله سموم است که مثلاً سه مشغالی در او چون
 بسبب حوزانیدند بعد از چند دقیقه آن اسبک زمین افاده قوه اینکه سر خود را از زمین بردارد نهشت و معلوم غریبا
 نام سان بگرد که ۳ مشغال اینر اسبک داده بعد از زده دقیقه آن حیوان بحال بعد از ساعت بتلا بگشته بود و چون
 او را شرح نمودند معده و هفا دموتی القون شده بودند ؛ ایضا شخصی در اساز اینر میباحث که ناگاه با سبب اینر
 سازی شکست و بخار اینر چون در کارخانه بچید صاحب عمل معیاد و بهوش گشت و تا چند ساعت پیش بود تا آنکه او را
 از کارخانه پرون برده بحال آمد ؛ بنابراین اقوال معلوم میشود که اینر مقدار قلیل محرک است و بعد از اتمام علامات
 تحریکت تخذیر نماید و بمقدار زیاد معده و اسعار متوسم سازد و باعث سکت توان کرد ؛

اما استعمال اینر سولفرکیت در طبابت با بخارج است و باید باخل ؛
 اما بخارج ؛ بلکه در استعمال اینر در خارج دو اثر متضاده از او حاصل شود یکی برودت و دیگری حرارت ؛
 اما سبب برودت که از اینر حاصل شود در صورتیکه او را بروی جلد طلا نمایند و روی او را بنوشانند آن است که اینر
 بسیار زود حرارت جلد را بچود جذب نموده در پریدن آن اینر جلد حس برودت نماید و چون روی اینر را
 بنوشانند بنوعیکه فرار کردن او صعب گردد جلد حس حرارت کند و هر یک از این دو صفت در طبابت استعمال دارند ؛
 برودت حادثه از اینر استعمال شود در صداع که اینر را در میان طلا نمایند و روی او را بنوشانند و در وج اسنان
 که عوام گرم خورده نامند اینر را همین منظور بروی دندان قفای میکنند و مجربترین استعمال برودت اینر در فتنه منحنی است
 که نخستین طبیبی که اینر استعمال داشت طبیب فرانسوی و الاق بن نام ^{۱۷۳۵} اعیسوی بود بدین طریق که اطراف
 موضع منحنی را بادست یا دستمال جلا نموده و باید اینر در روی فتن ریخته برودتی همان میشود که همان منحنی از این
 برودت معتدرا منقبض شده بقوه طبیعی میل براخل نمود ؛

اثر حرارت اینر را در عوض شمع ذرا بکجا دارند و له قوه او کمتر از ذرا بکجا است و بنظر آکالتیت پارچه مایه
 بهمانقدر که خواهند انوضع یا محسارند در اینر بنایند و آن موضع را با آب گرم گشته مایهت بنیایند در اینر با بنویسند
 قرار دهند و بعد از چند ساعت ساده قدری بزرگتر از پارچه مایهت بگرفته بروی مایهت گذارند بقسبیک اطراف آن مایهت
 احاطه نماید پس از آن دستمال بچیده بعد از پنج لم ره دقیقه مایهت و غیره را بردارند که در آن موضع حرکت پیدا کرد که اثر
 او چون اثر داغ خفیفه است و بجهت مرض محذوفه علی بنیاست سهله از داغ ذرا بکجا و مثال او است ؛
 اما استعمال اینر باخل بدو طریق است یکی بطریق تغذیه و دیگری بر راه تنفس ؛

اما طریقه اول که راه تغذیه است ؛ اول استعمال است بجهت ف که مرضی ابتداء چند فحالیان مایهت بنویسند و بعد از
 اینر پاشانند که آورد و از سایر ادویه عقیقه اسان رشت ؛ دویم استعمال کردید در بعضی اقسام استسقا و طبیب لافن نام

بجاست تا بیکروز از شخصی بسین سخت ساکی که پستفاه صدی مندا و از حیوانه خویش تا امید بپایان نیشه کوهکا از ابرو برتر برده نماید
 او را بنوشید و چون بخورد دوشن بول از مدت ۲۴ ساعت از او خارج گردید و چون طبیب کور این اثر را ملاحظه نمود استنشاق ابرو
 مستعمل است در هر ساعت از زده قطره ابرو بر لب میخورند و سفاه نام حاصل شد : سیستم در مرض گرازه تجویز شده که ابرو
 بمقدار ۱۴ الی ۱۵ قطره عضلات ریه برخی سازد و چون نسبت در عضلات پدید شد مقدار ابرو را اندر پنج کم نمایند : چندان
 مستعمل است در جب الفرج به بنظر حق که اولاً بصیان است ۱۸ نخود ابرو را در قدر قلیح آب قدر نجه بنوشانند و بعد
 ۱۸ نخود دیگر را در اصل آب یکی بنوشند و چون یکساعت از خوردن ابرو بگذرد ۱۵ الی ۲۰ سفال روغن کرچک بر لب میخورند
 تا جب الفرج سپوش شده را در صین طلاق خارج سازد : چون ابرو جسمی است پنهانیت فرار کند از استعمال او باید قدری با دراز
 قدر شبست در فغان رنجیده بر لب او زیرا که فرصت نه در وقتان رنجیده در لب او را بنوشد قدری از او سپرد و کجاست که در فغان
 تا طریقه دوم در استعمال ابرو که بر آب سفین مستعمل باشد بجهت تخذ بر مخصوص در صین عمل بر جراحی موصوع : بدان که از زمانیکه اول
 ابرو را جراح نموده کسی او را بر آب سفین در عمل جراحی چند سکنین در صین استعمال نمود و نخستین طبیبی که او را در این استعمال و بکار داشته
 طبیبی است که سن نام در ریج و نیا بود و بعد جمیع طوایف در نجاران او را قبول نموده همی مستعمل داشته :
 بدانکه در ابتدا اسباب بجهت استنشاق ابرو را هم آورده و چون در بدنه پستمال و پینه بر رفع جناح شود و لذت از آن
 دست کشیده با جمل محض اکتفا نموده :

زمان سپوش کردن و سپوش اندن و از او مختلف است از دراز تر به : چون ابرو را در شخص طبعی و عاقل با وقوف است اگر اوقات
 در ۲ الی ۴ دقیقه اشخاصی که ابرو استنشاق نمایند سپوش شوند و غده تا ۱۲ دقیقه طول کشد و در طفل ابرو در روز از آنکه در
 شبان و شیخ و در برخی از اوقات به سبب ابرو نماید و در کسانیکه عادی بخوردن شراب و عرق باشند بسیار در اثر آنکه چنانچه جراحی
 سروفت که در این قسم استعمال ابرو چهاره نام و مذاق کمال است پان مینا به از شخصی که بخوردن بکثرت طری عرق در روز عاده
 بود و چون خواست او را سپوش کند عمل استنشاق مینا عت طول کشید تا شخص را به سپوش نمود و اشخاصی که بدو سفال ابرو در ظرف
 مخلوط از هوا سپوش شوند هیچ اثر سپوشی نخواهند دید در صورتیکه در سفال ابرو در شبیه بزرگ کرده بپزند تا آنکه ابرو جز هوا و جوهر
 سبب شود و ابرو مخلوط به هوا استنشاق نمایند و لیکن فرج و خوشحال به با ناری دهد : اما اشخاصی که از سپوشی ابرو روی نماید
 از اینقرار است که اشخاصی که استنشاق نمایند سپوش شوند مثل آنکه جواب میدهد در افاده باشند و اشخاصی که عیضات او
 سرخی و سبب کرده وقت تخلف و طرفیه چشم با باره سفیدی او نماید آن کرد و عمل ریه بطبی در رنگ رخسار
 مانند کل سفید شود بطوری که در برخی کجا کشنده که پلاک شده باشند و در ابتدا به نفس عرت بهر سانه بعد لطمی کرده و چون
 خوب سپوش کنند عیض از خارج دیگر مطلق نخورد و چون اثر ابرو قلیح با عاقل سو قوف باشد جان شود که عیض الم است
 جراحی الفقه و از خارج با جبر است که هر چه کوبند بشنود و مانند کسی بود که در میان چرخ فلک نشسته باشد و در برخی مانند آنکه
 خواب کنند و بکار و نیست و امثال آن روند :

سپوش آمدن از سپوشی ابرو سکر نه است بخلاف سکرین از غیر که متدرجا بحالت طبعی رحبت نمایند و اگر اوقات بعد از سپوش
 جرح نقل پس چیزی دیگر مایه در برخی از اشخاص صداع پدید کشنده طبع ابرو در میان در اینجور و در نخوسن دو مان نمایند :
 در صین استنشاق ابرو چون سیاه رنگت شود و تجویز که در این باب کرده اند این بود که در حیوانه که استنشاق ابرو میکرد در صین
 استنشاق چون فصد نموده دم بود لکون خارج میکرد و پوله باعث سواد دم تا بحال به نیکو معلوم نشده که برخی سبب بر ابرو
 در خون دهند و برخی دیگر که بیکه از استنشاق ابرو حرکت دم صعب کرده لرون او تغییر نماید :

اما اثر آنکه از استنشاق این ترشترسبانه در صورتیکه مقدار او زیاد باشد و یا اینکه مجموع استنشاق شود کسالت و صداع است و نه
 چند ساعت یا چند یوم در حقیقت استنشاق و سال یا پس در بعضی اشخاص موجب توجع و تکرر در برخی دیگر هم در حین استنشاق
 جازا تسلیم نموند و آنچه از تشریح مضمون می شود معلوم گشته است سبب آنست که در آنجا که از نمودن شدن دوران دوم در
 و طبیعت از اهل آنجا که تجربه استنشاق این ترزا در حیوان نموده و حیوان بدان جهت برود و در حیوان دیگر نیز استنشاق این ترزا در
 و چون این حیوان نزدیکت بهلاکت رسیده بواسطه منفعی هوادر بدان حیوان بدید و حیوان کمال خویش است
 نیز استنشاق جوای که چون در آنها صیقل از استنشاق این ترز ذبکت بلاکت رسیدن فایده تکل می بخشد

اما دستور العملی را که بجهت استنشاق این ترزا کور نموند استنشاق این ترزا از وقوع این ضرا از این ترزا است اولی
 شخص معمولی با راضی ترز ترز رینه و قلب و دماغ مبتلا باشد دویم آنکه در اشخاصی که مزاج ایشان قلیل الدم باشد خواه از آن خواه چنان
 استنشاق این ترزا بجز نماید سبب آنکه در آنها است ارض ترز استنشاق شود چهارم آنکه در وقت استنشاق سده حال باشد
 پنجم این ترزا سبب لطیف و جالی بود ششم آنکه شخص معمولی در حال استنشاق به پشت خوابد بلکه نشسته در جای بلند چون
 سراوایل یا تین باشد هفتم آنکه در حین استنشاق بدتری شود که سواهی این ترزا حاصل هوای استنشاق نیز استنشاق کرده و ششم
 آنکه این ترزا تا مدت مدیدی پس از آنکه شخص معمولی با بطوری سوس گسند که در حین عمل بدید
 نباید در هم آنکه بعد از پیش شدن اشخاص معمولی عموما پس از دو دقیقه دیگر استنشاق نمایند مگر کسیکه از عمل بدی و جراحی بسیار
 خوف اند که چون سوس نموده آنها را تا سه الی چهار دقیقه دیگر نیز استنشاق فرمایند تا تمامه سوس شوند بجهت آنکه
 اگر در حین عمل بدی سوس آید و خواهد بود در تمامه سوس نماید موجب صورت عمل بدی و اضرا محتمله توان بود باز در هم آنکه چون عمل بدی
 در دهان باشد باید عامل موجب بود که خون بالات مغز و قند زود بجهت این دهان عمل را باز نگاه داشت خون بسبب است از
 دهان خارج شود و باز در هم آنکه بعد از قرائت از عمل عملی این عمل خود را بقدم مایل سازد تا مغز آسان گردد

مطلب شصت و سه امید کوشن کرازی

عبادت است از مزاج خاص که متاثر گردد از بعضی اسباب که در باقی اشخاص هیچ اثر معینی نگسند مثل آنکه بعضی غشی
 در وقت پدید خروخ خون در برخی دیگر نتواند بسبب وجود هیات بر بعضی از بدن خود نه بن کنند بدون کشته او در
 در برخی دیگر نمی تواند از را بجهت پیاز در برخی دیگر ضیق نفس کردند استنشام بعضی از دواج عطسه که موافق طبایع اکثر اشخاصند

مطلب شصت و چهار بارست

مانند جسم مفرد که بر یوم و هم بارست گویند در طب استعمال گسند مگر چیزی ترکیبی از او که در این مفصلا ذکر می نمایم ولی اولی آنکه
 که بار یوم در حالت غضری مفرد وجود ندارد و مصنوعی او حاصل گردد بعین بسیار صعب که چون بجهت طبایع فایده ندارد بعضی
 در اینها میان بنماییم ولی ترکیبی از او معروف به سلفات دو باره از جمله معنیات کثیره الحاصل است که در کوهستان
 آقا جد در بلوک ساو جلاخ فرستاد از آن طهران صافانه عن امرتان کثیره الحاصل است بصورت مجرهم نقل الوزن که بجهت
 او در آنجا یونانی بارست کسین گویند که چون پنج وزن از این سلفات دو باره بر او و وزن دوده بخاری را بر او شکر
 خیز نمایند در نه سر سینه چهارم بجهت در حالت گذار نگاه دارند و چون سرد شود اجزاء که اشته را با آب بجوشانند و
 حین جوش صاف نمایند در وقت سرد شدن جسمی منجر و شفاف تر شدن بلون خوب سفید حاصل گردد که او را سولفور دو بار یوم
 در صحت ترکیبات بارست را که در طب استعمال اند بواسطه این سولفور دو بار یوم حیوان بعمل آورد
 پس در این میان بنماییم اول ترکیبات بارست را که در طب استعمال اند و بعد ذکر خواهیم نمود در استعمال آنها در این

اول است که کشیده و بار نوبم که هم باریست کوسنیک نامند و حاصل کرد و این جسم در صورتیکه نظراتند و با بد و با بد و در دو بار
 یوم و در بویته سر پوشیده بگذارند تا دیگر بخار سپید نیز و یا بخار بدیضا عمدتاً درند و که آتش را در طرف زجاجی از زطوبت برآید
 کرده نگاه دارند که این که آتش جسمی است متخالف چون سنگت پاولی برکت سفید این مایل بخصیبت که در ۳ مقابل با بد
 و در ۳ مقابل آب جوش حل میکرد

دویم است بدو در دو بار نوبم که جسمیت برکت ابریشم سفید و بطرز سوزن سوزن بدون رایحه و لی طعم و مجموع و بهیبت
 رطوبت هوا و ریه را بخود جذب نماید که حاصل میشود از اینکه در محلول که نبات دو بار است محلول بدو در دو در آن که هر دو
 محلول در همین جوش باشند بگذارند تا لون بدو در دو فر با لکه فانی شده مائیت برون آب صاف شود و این نبات
 در حالت گرمی صاف نمایند تا در سرد شدن بدو در دو بار نوبم منجمد گردد

سوم است بدو در دو بار نوبم حاصل شود از اینکه محلول که نبات دو بار است را در همین جوش محلول گرم بدو در دو در آن
 و نیز در همین جوش صاف نمایند بهین طور که قبل از این در تعریف بدو در دو بار نوبم ذکر نمودیم و منجمد آید و بجز این که
 است در رنگت او سفید شیری در آنچه او چون رایحه آب در با و طعم او مرغ باشد

چهارم است بکلر دو بار نوبم که هم موریاست و باریست خوانند جسمی است برکت بلور شفاف بدون رایحه و با حر
 اطمینان حاصل شود در صورتیکه سولفور دو بار است را در اسپید موریا شکت محلول سازند و آن محلول را در طرف زجاجی پیش
 علامت بگذارند و خشکیده را در بویته سر باز بگذارند که آتش را در آب جوش حل سازند و در همین جوش صاف نمایند تا در دو
 سه در شدن کلر دو بار نوبم حاصل فعلی آید

پنجم است نبات دو بار است این جسمی است بعضی اللون بدون رایحه و با حرش طعم که سبی بیخ جزه از او در صد و چو
 محلول شود در طرف زجاجی او از آن قرار است که در محلول سولفور دو بار نوبم که در همین جوش بود اسپید نیز بکت بگذارند
 تا دیگر بخار ایدرین سولفور که نبات شمشیری شکم مرغ فاسد است حاصل نگردد و مائیت حاصل را در حالت گرمی صاف
 نمایند و صافی را در مدت در ۳ سه روز بکالت خود بگذارند تا بترکت و باریست متراجمد گردد

ششم است کرناست دو بار است که بعضی اوقات سفید اویافت کرد و اول اگر مصنوعی او در یک سفلی است و در صورت
 ایضه بصورت که سفید طعم و بدون رایحه باشد و بلیت در آب محلول شود یعنی کجرا از او در چهار هزار و سیصد جزه آب سرد محلول
 طرف زجاجی او از آن قرار است که در محلول گرم نبات دو بار است و با کلر دو بار نوبم محلول که نبات و سولفور بگذارند و حاصل
 آن طرف استعمال اطلاع باریتیه را در امراض با از تجربیات زیاد که در این باب نموده اند میتوان گفت که اکثر نباتات هم و دیگر حد
 لغاوتی ندارد و چون در این اوقات بخصوص کلر دو بار نوبم استعمال است در اینجا بیان استعمال او در هفتاد و چهار هزار و سیصد
 باریتیه تا ششم چون معلوم است که طبیب حاذق در صورتیکه استعمال یک ترکست عادی شده باشد بصورت غیر نباتات استعمال
 پس باید دانست که از تجربیات مخصوصه که درباره کلر دو بار نوبم با گذارده بودند معلوم گشت که در این جوهر بعد از زیاد
 علامات سمیه شده بطور رسد چنانکه شخصی که شبها با مقدار ۵ مقابل از او نوشیده بود بعد از احساس حملت شده
 در رمی معده و تشنج و صداع قوی آمده یک ساعت پاک کردید و دل خود نیست و در صورتیکه بعاقد استعمال شود در حلقه
 تا بترکت مخصوصه این دواست قلیل شدن حس و قوه محرکه و بطور بعضی بنوعیکه معلوم لیبران نام کردند بره کرده است که شخص
 قبل استعمال اطلاع باریتیه ۱۰ عر ۱۰۰ را قرحه میرزد و بعد از ۲۴ ساعت استعمال آنرا در حلقه نگاه میدارند

ترکیبات باریتیه مخصوص استعمال در خنازیر و در درم باره که از در آنکه بر آنند می نامند طبیب فرانسیسی بوقت زیاد چند سال سیر کرده بود
 پس با آن

تکامل که بصفت حاصل متصادف شود اند اثر آنکه در فرساده چنانکه در ترفیع حصول جوهر فرساده و صفت او کسوف
شده در حال طبیعی این بخار عمل می آید در هر جا که اجزای حیوانیه فی ذلته فاسد گردند
مطلب شصت و شش بخار که کرد

در نتیجه این بخار ملاحظه شود مطلب ۲۳ +

مطلب شصت و هفت بروئی دو تو فرنی

یعنی صوتی که حاصل شود از فرج بر کوزه شکسته دلی چون این صورت حاصل از فرج بر کوزه شکسته
مختلف خواهد شد از قرار عظم و صغر کوزه بجهت تفریح این مطلب گوئیم که معین مساویه تعلیم دهند بصوت را با او مطابقت
نمودن او بصورت کوزه بل بصورتی که حاصل شود در صورتیکه دو کف دست را یکدیگر متصل ساخته اهنیه که با این دو کف دست
فصان کردی شکل برسد و در این حالت بر پشت یک دست روی زانو را بگیرند نیز میزان جهت ادراک اینصورت ملاحظه
یا کوسه نظیف و زگرده را از یک طرف دست پس از آن اورا هموار از هوا نموده سه در یکدیگر بندند و حال چون جدا
روانی آن معادرا فشار داده نسبت جدا رخائی آن معاد روی جدا روئی آن فرج نماید صوت حاصل از فرج شبیه خواهد بود
بآن صوتی که طبا و فرانسیویه بر غلاف دو تو فرنی نام نهاده اند +

مطلب شصت و هشت بروئی دو سفل

حسب تحت اللفظ صوت دیدن است در شبیه است بصورتی که حاصل شود چون بلبله یعنی در میان آبجیون غلظت
مطلب شصت و نه بر یون کف فی
عبارت است از تکامل صوت تکلم در شب قصه الزم در صورتی که بر وضعی معادل آنها در خارج صدر گوش دهند + این
صوت تکلم در حال طبیعی در جدا صدی نیز مقدار جزئی معتدل طبیعی است و در این حال طبیعی در شب قصه الزم غیر از این
دلی شده هر ساندر آنها در بعضی از امراض ریو سلا در صورتیکه بیخ ریه مملو از دم شده و درم با صلابت بسیار دیده تکامل صوت
ساز نماید و در صورتیکه شب اخیره قصه الزم از قاعده طبیعی و سیفر گردند + جهت ادراک اینصورت در امراض صدیه
طلب گوش دهند در محل من انگشتین مقابل تغییر سخائی ابر الکف در ابط و در تحت زرقه +

مطلب هفتاد و بلا دته

چون تا حال این نبات که لغری غلبت مجتن نامند در ایران تری او با شکر و یا لمانا جفته استعمال طبی خود
نبات و ترکیبات او را از بلا و فرنگستان حاصل کرد +
در باره سستی که استعمال معاد بر کلیه از این نبات با ترکیبات او توان ظاهر شود و با آنکه چون از ملا و در فیه دانه اثر نموده
دند در می است لهذا باید جهت رفع علائق سمیه حادثه از او بشیر عرق اتر و جوهر نو شاد در جمع نمود که هر چند قیفه مقداری از آنها
بر بعضی بوسانند از آنها متصل باشد و معاد بر او به شتر باشد تا رفع علائق سمیه گردد و بعد متدرجا معاد بر او قابل کشند و آنرا
در فیه عمده الا جمل شست ساعت تا با تره از از دیامی ملا دته فانی شود و حالت سجالی مجدداً کش و خورد نماید +

مطلب هشتاد و یک بلسان پرو

بر نوع همیشه یا بس و سوال اما قهقهه اول بسیار نام در الو نوع و به نتیجه هم غلبت استعمال است قسم دوم رقیق و غلظت
شیره غلیظ است با ریح طیب و نظیف مخصوص در صورتیکه چند قطره او را روی پیش ریح از و در آن اهدا کشند گشته +
در زرات نیز استعمال است بمقدار ۱۱ یا ۱۲ گرم + چون ریح از و فانی بلسان بر در انتقال از و به طبع و دخول

از دهن است ممکن است که این حالت کاوی را بعضی از اسکله جزه از بلسان مذکور را در اکل ۹۰ درجه بر تخته در دهه ۲۴ ص ۲۴
خود گذارند که چون دهنی مخلوط داشته باشد این دهن غیر مخلول خواهد ماند بکس بلسان خاص که تمامه در اکل ۹۰ درجه عمل میگردند

مطلب هفتم و دو بلسان کوپا هو

چون بسیاری از اوقات این بلسان را مستقیب سازند بواسطه جوهر سفز یا بواسطه روغن کرکیت لهذا بلسان کوپا هو
نوع بلسان کوپا هو اصل از کاوی و توان تشخیص داد بی در صورتیکه جوهر سفز را داخل کرده باشند امتحان بدین نوع است
که جزه از بلسان را بروی آبن سرخ کرده ریخته وی سفز حاصل خواهد شد چون بلسان مخلوط با بر روغن کرکیت کقطره از آن بلسان را
بر روی کاغذی مژه ریخته و کاغذ را بروی آتش نگاه داشته که روی کاغذ خواهد ماند که وسط او بدون دست است و در آب سرد
او چون نکند از دهن و غیر حاجت در او میماند نیز توان تشخیص داد و چون روغن کرکیت را در بلسان کوپا هو از خود سازند آن بلسان در مدتی
آب دیگر در دهن جوش را بجا خاص میماند و بعد چون سرد شد اگر بلسان حاصل بود جسمی با این شکیفته در آب پدیدار گردد
اگر بلسان مخلوط بر روغن کرکیت باشد آن جسم لاین و باد است خواهد بود

مطلب هشتم و سه بلوط

در باره استعمال بلوط در سیاه سرفه که مذکور گردید در صفحه ۳۲۳ از کتاب شفایه بدانکه نیم الی کسقال از بلوط خارا یک کوبند
بطور قهوه در دو الی سه سیراب بچوشانند در ۲۴ ساعت مندرجا بر لرض نوشانند و شربت مذکور قهوه بلوط بدین نوع حاصل
که ۲ الی ۳ نخود از بلوط برشته را با یک سیراب بکوبند و شربت مذکور طبع داده بعد از غذا بر لرض نوشانند و ضعف است و در
حصبه او در مزاجه خاثره به نیم مثقال بلوط برشته ابتدا نموده تدریج مقدار او را بدو مثقال برسانند و بطریق دیگر است
خانه بر بلوط حاصل بکار در حش او که عبارت از نصف بلوط و ناز و پاشد در طب استعمالند
اما حیف نیست که علاف خود بلوط که بواسطه جوهر مازو که در او موجود است استعمال است در هر موضع و در هر موقع که است
بر استعمال او به عقیصه بنایه بود در صفحه ۲۲۱ از کتاب شفایه نسخه بسیار بسیار در کمال که بواسطه حیف عمل آید بلسان
اما مازو حاصل شود از زرح بلوط و عمل آید از اسکله که می مخصوص شحم خود را بروی برگ زرح از او گذارد و بعد در چهار طرف خود خانه
مخصوص عمل آورد که اول این است و مندرجا صلب کرد و در این حالت گرم جمع تغییرات شکل خود را میباید تا پاره کشته پس از آن
غذوری بجهت خود باز کرده پرداز نماید چنانچه گرم ابریشم

این حاصل مخصوص عمل آید در بلوط در رسا و جلیغ کردستان در چند جنس در شانه و در اکثر بلاد معتدله موجود است و باید در
بجهت سهولت طیار و رنگ از مازو جوهری عمل آورده اند که بفرانسه اورانامین نامند و بدین نوع حاصل شود که مکرر در شفایه
لونه طول که آن لونه طول قدری میند بگذرند و روی آن میند مازوی بسیار نرم کوبیده را ریخته بپاشانند بعد روی آن کرد
مازاد این سولفویت که در هر ۳ جزه از بلوط در دهه ۹۰ درجه مخلوط داشته باشد نهند در سفز یا بسروشی مسدود شده
وصل کنند و در وقت بارودی قزاق قرار دهند که در صورت این مرتبه تا ناسن را در خود مخلول ساخته از میان میند در قزاق بچکد
و چون جسم حاصل در قزاق را آرام کرده دو جسم مختلف در او حاصل میشود که سخا تا او مخلول ناسن در آن در فانی او ابر سرشته
باشد و چون بعضی از اوقات شود که این دو مایه در قزاق از هم جدا میگردند دلیل بر اینست که این استعمال بسیار خوب بوده
و این عملی نیست بجهت آنکه در صورت سخا تا بود که جزه آب داخل قزاق کنند تا مخلول ناسن جدا گردد و ابر سرشته و این ابر
سرشته را بواسطه حلقه بردارند و جدا نگاه دارند تا بیکدیگر او را بواسطه نقطه متحد احوال کنند و اینست سخا تا صغیرا
در آب با در حالی که حرارت زیاد می باشد نهند تا ابر بریده ناسن حاصل باقی ماند که بدین قسم عمل ارضه جزه مازو نرم کوشه

اگر چهل جزئیات حاصل شود و این نان چیست خفیف الوزن و صفر اللون و سهل الامتثال و رطب
از جمله امای که بواسطه نان حاصل میشوند و در طب استعمال اند تا آنست که دویم است که حاصل شود و در صورتیکه در محلول نان حاصل
است تا دویم قطور نمایند و دیگر رسوب حاصل نکند و چون این رسوب را بر روی شکر از گلاب جمع نمایند و بکانه تا آنست
دویم حاصل شود

مطلب بیفتش دو چهار نکت

بدانکه طبایع قدیم فرنگت و در فهای شایع را بهیچ وجه در طب استعمال ننهادند ولی در این سنوالت هرزه که توقف
اطبای فرنگت در مصر و در هندوستان متداول گردید از اهل آن بلاد چون اثر خاص آن در فراد را یافتند در نزد
استمال طبعی آن شروع یافت چون در اول امتحانات بزرگت مختلفه مذکوره در آن بلدان اثرهای بسیار مختلف حاصل
گردیدند لهذا بالآخره طبایع فرنگت در این اوقات استعمال ننهادند که ترکیبی از بون شایع مذکور در صفحه ۱۷۱ است
سفایته که اورا بقا و بر یکم و زیاد بکسین مزاج استعمال کرده اند در طاعون و وبا و ضیق کفین عصبان و تشنج
چون بر حنی از اوقات استعمال مچونست مچونست نکت مستور در این علاات مچونست مچونست مچونست مچونست مچونست
آنها در کت خطبه مذکور شدند لهذا در اینجا بیان کنیم حکایتی را که در وقت توقف حقیق در کرمان اتفاق افتاد و در وقت
که بدون اختیار از بون نکت خورده بودند بدانکه هر یک از آنها بعد از استعمال خورده بودند از بون نکت مچون
واز قرار بکه خود ایشان بعد از علاج مذکور مانده بعد از بیساعت بنامه بدار کرده بودند بون نکت مچونست مچونست مچونست
ایشان از زمین آسمان سپردند و بعد از بروت در فرات هر دو نفر ظاهر شدند مانند کسی که در ابتداء نوبه باشد با نقل
و تشنج عضلات عین و پس از این علاات یکی از آنها با قرانم آرام گرفت بسیار است کرده و از قرار بکه من بعد مذکور است
در حال خود مشغول بمشقی از بی جور بیان بود و مرضی مانده علی نام که بی دانه شو خلق و است بنا بر نفس فریاد و دیدن کنار دیوان
حالات مختلفه بعد از بیساعت در هر یک از آنها بطول انجامیده بود و در دوازده روز از قرار بکه من بعد مذکور است مچونست
و تخلیست مردم مطلع بودند اگر چه مانده اشخاص که تازه از خواب بختی شده عینا نمیکردند و چون بعد از بیساعت بخت
بجهت مچونست
و طلا محلول نمیشد و در سر که بر روی و نونشاندن پارچه ای نخی در پیشیدن آب نخی بصورت تجویز نمود و بعد از بیساعت از این
اعمال آفریند کور از آن حالت سابقه نجات یافت و سوال جواب موافق میبود و در ستر رفته ۱۳ ساعت خواب آرام استراحت
کرد و نا آرامی از بخت نام نیز مانده بکساعت معذورم گردید و پس از آن مرتبه مانده اند و در بیان بکساعت و جمع عضلات
حالت ستر نجات بود و اگر چه از پیشیدن آب نخی بصورت مرضی چند دقیقه چشم باز میکرد و چند کلمه میگوید و در آن خوف
نسا بود بدو در این حالت سایر تدبیرست موقوف نموده بعد از بیساعت مرضی در آب سرد نشاندم و همین که آب گرم
میشد بختی مداوم مچونست در او دخل می نمود تا قریب بیساعت مرضی حشرانه سکون باز نمود و ستر سوال جواب مچونست مچونست
علائمات بروت در او معلوم گردید مرضی را از آب سرد استند در نخواب خوابانیدم و چون خواب نا آرام بود مجدداً محلول نمود
در سر که بر او در حین استعمال نمودیم تا خواب آرامی روی نمود و در ۱۰ ساعت و پس از پیدا شدن علامان باقی مانده بود
که حالت سستی و تنگی که در وقت در روز متدرجا معذورم شدند

مطلب بیفتش دو پنج نکت

در باره استعمال این دو در سهال بسیار خواهد بود خواه مریض بدانی که مستعمل دارند شکر مچونست مچونست مچونست مچونست مچونست

در مدت ۲۴ ساعت و نیم همچون از او هم مطبوخ نخ خشکیده را بنام میچون او محل آمد در صورتی که پنج ناز را مانند نکت بریزد
 در آب بپوشاند آنچه کرده باز جوشانده تا آب زیاد آن خارج شود پس از آن نقل پخته را در بادکنک بسیار نرم کوبیده
 دو مثقال آن شده کوبیده داخل نماید در شش هم بپوشاند تا تمام میچون آمد و از این میچون روزی سه بار مثقال مستعمل دارند
 مطبوخ نخ اینجاست از این قرار است که سه مثقال از زیندر خشک را بویست مثقال آب جوشانده تا آب نصف گردد بعد
 صاف کنند و مصفی را مخلوط بپزند و باید در مدت ۲۴ ساعت در لفظ بپوشاند

مطلب مهاد و ششری کرناست و دوسود

که در این موسم دوا می جوش شیرین است بعکس دوا می جوش شیش که عبارت از جوهر طری است و شتاب از درد خطاران
 ایران به نام جوهر لیموید کور است و در نوع حصول او در این جا ذکر میگردد نوع اول که کرناست دوسود ناز به منجده بود
 رنگت مقدار می او را در ظرف مخصوصی بپوشید بخار سید کرناست و برسانند تا نکت قیاب که ریاحی اللون بود بپسند چون شتاب
 کرد به نوع دوم که کرناست دوسود سه جزه او را حاصل ساخته در جای جزه آب بدین مخلوط بخار سید کرناست داخل
 کنند تا به جزه از شش سفید رنگ جدا گردد که این جسم سفید نیست مگر دوا می جوش شیرین که او را برشته بر روی کاغذ عطاری بنام
 آن حصول بخار سید کرناست که جزه هر دو نوع عمل بخار است حاصل شود چون بر روی سنگ مرمر کوبیده عرف کرد مخلوط با آب پخته و
 فرعی که بواسطه لوله طویل امضاء او داخل ظرف حاصل جوهر قیاب با مخلول او باشد

دوا می جوش شیرین دوائی است غسره الامتلال و بجزه او محتاج است سیزده جزه آب سرد داخل تان کرده و چون بسیاری از اجزا
 و حوام دوا می جوش شیرین را میفرودند بدن دهنن حاصل و عرق حاصل بود نوع طریب لازم است که این دوا را قبول نماید و در صورتیکه
 در مخلول بخور او در محل جزه آب سرد از دخول مخلول داخل نشکند تا نشین نارنجی اللون و یا بواسطه دخول مخلول نکت فرعی اصل
 نه نشین سفید رنگت بعلت آنکه دوا می جوش شیرین جوهر ناز آن مخلول تغییر لون نماید که هر
 حالات دلیل بر این است که جوهر قیاب با تمام از بخار سید کرناست سپر نشده است

مطلب مهاد و مهفت بی کرناست و دوسود

ساختن این دوا در ایران غیر ممکن است بواسطه اینکه کرناست دوسود که عبارتست از سرب صفر اللون در جای دود
 ندارد و مقدار این بی کرناست دوسود در سینه پس از پنج بکت ال چهار کدم است

مطلب مهاد و مهفت بورق

جهت استعمال طبی او باید بوره زرگری بازاری را کوبیده در آستین صاف جوشانده تا حاصل کرد و مخلول او را تا گرم است
 صفت شیشه از خاک کاغذی تصفیه نمود و مصفی را در مکان بار که است تا منجمد شود و بر روی کاغذ عطاری حقی شکانند
مطلب مهفت دونه فورم و ترکیبات او

بتر از جمله ادویه میباشد که بابت از فرختان فز نمود مقدار آنها چون مقدار بد و ترکیبات است در دفع سینه
 آنها بواسطه حریره فز شده و آب مخلوط بصفه تخم مرغ و شیر و لایبات حاصل میگردد

مطلب مهاد و پاراسان تر

عبارت از غل زالی است بجهت خروج رطوبت استغالی از مواضع مختلفه بدن

مطلب مهاد و ویکت پارافیمورس

منگرف شایسته گا بر شاه رس خشفه که علاجات و علاج او در صفحه ۱۵۴ از کتاب شفا بنده ذکر میشود

مطلب ششام و دو پا و دو کان کوان

رنگس کالاست که طبعی کوان نام احشاع نمود چه ساقل ساخن تقرقات مرطانه و شخه او از اسوار بوده که کلر در دور
 که طرز ساخن او در مطلب ۲۷ مذکور است بمقدار کم یا زیاد از ارد کندم داخل میبود و این رنگات به بیاض شراع زردی در
 خارج فاسد و پد اثر میباشند و شخه را که بعد از تجربات چند از سایرین میندرد بدیند از بهر آن است که کبره مثلا کچر کلر و
 دوزنک است که در سوزن است خشک نرم ساینده و بعد کلر و دوزنک را در اکل حاصل محلول ساخته در آن محلول نر سوزنک
 محلول سازند و بعد بسیار روی آتش غلام گذارده عا الدوام بنهند تا اکل فرار کند جسمی خیزی شکل حاصل آید که او را در کوزه نگاه
 دارند و چون احتیاج شود قدری از او پین کرده استعمال شود و چون این قسم دوامی کال در این است که پس از آنکه چون
 باشد متفرج سازد و اثر او در عین معانی عظمت خود است که بر صغیر تر باشد اعضا عمیق تر بنیتر اثر از او خواهند دید و طبعی
 که از آن لعل آید در دهان او آورده روز سافا کرد

همین نسخه بنوع دیگر بکار باشد در صورتیکه این جنبر تازه حصول از ترکیب لم لونه سازند و او را در گرم خانه بچکانند که در صورتی که
 حاصل کرده که در اکثر اوقات اثر شکست جنم را در آن بخشید و چون سیاه کردن جدا عمل بر لرض
 نیز بدانکه چون کلر و دوزنک محلول سازند در کلر و در آن استیکه که در مطلب ۲۷ مذکور است این محلول او بهطره بر هم کشند
 بروی پارچه پهن نمایند بیل بگونه مشتمع و در آن لعل آید

اما سوزنک خشک بگرد آرد کندم بر قدر که خواهد بود با آب جگر نموده در آن دست فشار میدهند تا با کوزه جزی از آن
 خارج بکند و جسمی چون قدر و در آن با سفید زرد در دست باقی ماند و این جسم در جایی گرم پهن کرده بچکانند و خشکیده را
 بگویند و به پزند و چش را جهت احتیاج از آن بر هوا محفوظ نموده نگاه دارند

مطلب ششام و سه پین

طهارت از مایه تغذیه چنانچه مایه غیر باعث کرده که فطیر تبدیل بنان سالم شود و این مایه تغذیه در حال طبعی موجود است
 رطوبت سده که صد جزء از آن رطوبت سده بجز در ربع مایه تغذیه را در خود حل دارد به حال چون در بهر وقت مقدار آن
 مایه تغذیه عمل تغذیه نقصان یابد طهارت فرانس در این سنوات جزه بر وجه نمودند بجز مایه حاصل از رطوبت سده که سفید که آن
 جوهر پین نامیده نموده حاصل شود این پین در صورتیکه کثیفه که سفید تازه کشنده را با آب لغتیل نموده غشاء مخاطی او را
 بواسطه جاروی که گویه کران گیوه کهنه با آن میبویزند تر شسته تا جوی حاصل شود شسته کرده و این جوهر را مخلوط با آب
 نموده سه لم چهار ساعت بحال خود بگذارند بعد صاف نمایند و در مصغی محلول شکر سرب که در مطلب ۱۷ مذکور است فطور
 کنند بعد از آن که از دخول این محلول شکر سرب سوید دیگر حاصل شود سرب روی قیف کاغذی جمع کرده او را با آب پاک غسل
 کنند و بعد از غسل رسوب در طرفه جایی جمع کرده او را یک لم دو ساعت بحال خود بگذارند تا جمع شود و چون رسوب
 جمع کردید آب زیاد می آید که بر او سیهاده دور ریخته در میان سوب لوله ز جایی گذارند که متصل است با سب که از او بخار آید
 زرد زین سولفر حاصل مسکود که بعضی در و در این بخار رسوب بر موجود در آن رسوب با آن بخار رسوب کرده جدا در سوزنک
 قرار کرد و این سست که سولفر و در پیم که در طبابت غیر استعمال است و مایه زرد که از این عمل بر روی سولفر و در پیم سینه
 نیست مگر محلول سست که این محلول را بچهل الی چهل و ندر به حرارت بقوام عصاره غلیظ آورده بر هر کجی از این عصاره
 کچره و نیم شسته خشکیده در صد در به حرارت داخل نمایند تا عصاره خشک شده قابل کردن گردد و مقدار این عصاره کوبیده چنان
 الی پنج نخود است که آنها را فوراً قبل یا بعد از آنها و شلم باید نوشتند مثلا در میان یکجا شوق از آب کوشته و در آن آب کوشته

در صورتیکه

باید میگویم باشد نه واضح بجهت اینکه از حرارت پیش از چهل یا پنجاه خاصیت پسین با اثره زایل گردد
 اما بخار میدر و این سولفور حاصل شود در صورتی که در قوع کردن گشاد و در جزء براده آهن و بجزء گوگرد کوبیده رسوخ
 و قدری آب داخل کرده جزء حرارت بفع رسانند تا اجزاء جوینا و با اثره بسیار نکت کرده انگاه فرغ مسدود ساخته شود
 جوینا که در وقت در او موجود باشد در یک ثقیب حقیق کویک بالونه طولی که دارند جهت داخل کردن عرق گوگرد در قوع
 و در ثقیب دیگر لوله دیگری قرار دهند جهت خروج بخار سید رو زین سولفور عرق گوگرد مستعمل در این کار باید مخلوط با
 سه اچار وزن خود آب متداول

مطلب ششاد و چهار بوئاس

که در صفحه ۳۸۱ از کتاب شفا نشه ذکر گردید عبارت از مخلول کرنات دو ساس است که در مطلب ۲ بیان میشود

مطلب ششاد و پنج بوئاس کمال

بگردد آنکه کلک سید جز در پاتیل آهنی بر روی او بقدر کفایت آب پاشند تا ابکت کند شود بعد صاف کنند که با
 دو ساس بخورد آب ۲ جزء انگاه آنها را بقدر مناسعت جو شانه بر روی صاف ریخته که در مطلب ۲ صاف کنند
 در بعد آن صغیر را در ظرف آهنی پاک بکش آورند تا بجلی خشک شود و چون خشک شد او را جمع نموده در لونه ذوب کنند
 و مذا سید در قابلهای آهنی و یا بر روی صغیر مرمر کم کرده بریزند و چون سرد کردید از قابلهای او بردارند که این عیبت مگر
 بوئاس کمال قلمی یا ذوب کرده را بر روی صغیر مرمر ریخته بعد از سرد شدن خورد کنند و در شیشه از اثر هوا نگاه دارند
 برخی از دو سازان بجهت سهولت استعمال جسم ذوب شده را قطره قطره بر روی مرمر ریزند

مطلب ششاد و شش تر کلوز و دوفر

چون بهترین رنگ است مخلول او است مشهور بر پر کلوز و دوفر لیکه بقوام سی درجه بناء علی بناد طرز ساختن او را در کتاب شفا
 مکرر به دست آورده است و در کسب دوفر که طرز ساختن او در مطلب ۱۱ مذکور است بر روی او بریزند جوینا که در مطلب ۳ ذکر
 گردید تا آنه بقدر که جمع جسم آهنی مخلول گردد و اگر اتفاقا مخلول گشت باز قدر از جوهر آهن داخل جوهر نکت کنند و در این
 حالت غیر مخلول ماندن او ظرف حامل اجزاء را با آتش ملایم و بسیار چند دقیقه بجوشانند بعد اجزاء صاف کنند و صغیر را شسته
 تا در صحن شش ۲۴ درجه و در سردی ۳۴ درجه داشته باشد و چون بسیار نفع بجهت تعیین درجه غیر موجود بود صغیر را در تمام
 مایه تدریج بر باد بچرخانند و نگاه و جاز از این بجزء را در چهل شش جزء آب شکر حل کنند که قوه این مخلول بر مسادوی ۳
 درجه خواهد بود و انگاه هر یک از این دو قسم مخلول را در ظرف نجاشی سرد و اگر اس کرده در ته آن شیشه قدری
 سید است دو پر کشید و دوفر بنشد بنظر اینکه مخلول ۳۴ درجه بهیچ وجه دیگر ضایع نشود چون در صدم این صیاط تدریج کم یا زیاد
 جسم آهنی جدا کرده بخارها صغیر میکرد و این صورت را در صورت موجود بودن قدری پر کشید دوفر محدود ام کس شود با و
 بنوعیکه در هر اوقات بر کلر دوفر خوستا میماند و چون او را خواهند استعمال کنند از مخلول لال روی بسیاره صیاط قدر لازم را بردارند

مطلب ششاد و هفت پروتوئاس و میر کور

صغیر او بگردد قوع عظیمی که تا او بین باشد و او را بر روی صغیر مرمر بپاشند یا آهن گذارده در او داخل کنند بچرخ و تپن و تدریج
 بچرخ جوهر سوره خالص روی او بریزند و کفم تدریج نه سکه فته جبهه ای که از اثر این دو اجزاء بهر بجزء حرارت شدید عارض
 خواهد شد که بتواند باعث شکستن فرغ شود و اجزاء را تا ۲۴ ساعت بحالت خود بگذرانند که در این مدت پروتوئاس و
 بجز خواهد شد که این بجزء شده را از زمین غیر مخلول مانده جدا کرده در وقت شیشه بالوله بسیار نکت بکشد و در این کار هر چه برود

به نصف وزن خود آب تقطیر کنند و بعد بخانند چون بجز اکالیبت بخواهند اورا استعمال کنند ابتدا در سردی اورا در
دو جزو عرق شوده حل کرده در آب مقطر الصفا کنند

مطلب ششاد و شست بر توید و دو مکرور

طریقه ساختن او از این قرار است بگرد زین خالص صد جزو در مقابل صد جزو این دو جزو را بجزء الکل داخل نموده در این
زجاجی صلیب کنند تا جمع سیزده گشت کرد و چون در صحن عمل حرارت از او جدا شد شود لهذا بقدر زیاد بقیه این شست
که اگر سیکه فیه زیاد باشد از شدت حرارت هممالی است که باون بشکند و بعد از صلیب جسم حاصل را با کل در حالت جوش
تقسیم نمایند بطور اینکه اگر جزو دو توید و دو مکرور در صحن عمل حاصل شده باشد این دو توید و مکرور را خارج کرده
طریقه دیگر در ساختن بر توید و دو مکرور این است که در محلول بر توید است در مکرور که طریقه ساختن او در مطلب ۱۷
ذکور کردید محلول بر توید و دو مکرور یکجا نماند و یک دردی است سبب بخورد و این در در این با کل در صحن جوش تقسیم کنند
این بر توید و دو مکرور حسب سیزده گشت که سبب حرارت فزونی گشت کرد و چون سرد شد باز سیزده گشت شود و در آب
الکل غیر محلول اند و به نجهت او را غلبت بطریقی حاصل کرد و در این پنج گشت کندم ال یک کندم در ۲۴ ساعت و با بطور
مرهم که ده کندم او را در پنج شغال مرهم ساده مخلوط سازند

مطلب ششاد و شست بر توید و دو مکرور

یعنی عمل نزع که مستقل است جهت تعیین نمودن اختلافات صوت حاصل در بعضی از مواضع بدن تا از اختلافات این
اصوات در حال طبیعی و در حال مرض بعضی از نکات تشخیصی معین کرد و چون از جمع اجزاء توسط قرع صوت حاصل میشود
مختلف از در اصل است و نسبت آنها با هم بودن آن اجزاء این عمل در سنوات اجزه و در فوختان استخراج شد و مغرب
همان طول از آن حساب چون در باره این عمل جدید کتابی نام زبان فارسی موسوم بدایع حکمه ناصریه در دارالکفایه طهران چاپ شده
است عن بعد آن منطع ساخت به لازم است که بعضی از این باب در اینجا بیان کنیم و طایفه این مطلب حاصل گنجینه اوجوه خوا

مطلب توید و روکیات و دو تاسان

که هم سه تا نورد و دو مکرور نامند حاصل شود در صورتیکه در محلول گریبات دو تاس که در مطلب ۱۷ مذکور است
در حالت جوش باشد بزرگ سسل فرنگی کوبیده مذکور در صفحه ۱۶۴ از کتاب شفا باشد و بخواهند که در کتابت ابی
سسل فرنگی فانی کرد و چون فانی گشت محده و آسایشند و بخواهند که بیکه جزو از سسل غیر محلول جدا نمایند و بخواهند
را صاف نموده در بادنی رطوبت ابوسطه حرارت خارج ساخته گشت بخیزد زدن گشت حاصل خواهد شد که گشت مکر
بروکیات و دو تاسان

مطلب توید و یک بر تاس

لفظ یونانی و فرنگی است معنی در سیموس که در صفحه ۵۰ عم از کتاب شفا است که تفصیل او مذکور شد

مطلب توید و دو پریم

عبارت از ترکیب منجرب است شبیه ترکیب آویز بلوری لاله

مطلب توید و سه غلبه روی

اگر چه این ترکیب اغلب در نزد روی سازان بدست آید ولی غیر خالص است و در بر صورت لازم میباشد که او را
با بر صفت بنایت نازک بریزند جهت جدا نمودن قطعات روی ناسوخته که در او موجود اند

مطلب نود و هشتاد و نهم

در باره استعمال این نبات در اوج مفضل عصبانیه مذکوره در صفحه ۱۱۴ از کتاب شفایه بدانکه طبیب انیسوی و دومی نام
 در این اوج روزی تم کندم از تخم تا نوره استعمال به پشت در یکروز روز چهارم شفا و کلی حاصل گشت و اگر کتب نام طبیب
 معروف از اهل طب است بجز به رساله که استعمال خارجی لعین تخم تا نوره بروی قاع عصب جمع بهین نوع سفید است
 اما صفت عصاره تا نوره بگرد تخم تا نوره سیاه شده کوزن که اورا بنجوب کرده بهشت وزن آب بچو ساند تا بقدر شش وزن
 باقی ماند و به صاف نمایند و صغیر را کما که در وقت اول درده و ثقل آورده وزن آب بچو ساند تا چا وزن باقی ماند و صاف کنند و در روز
 صغیر با هم در حل نمایند و ۲۴ ساعت کنار گذارند و بعد روغن را که بر روی آن نصف استاده به پنبه بردارند و صغیر را بچو
 صاف کنند و باقی تمام بقوام آورند

صفت لعین نیز تا نوره بگرد تخم تا نوره سیاه شده و بنجوب کرده در جوهر شراب سفید کهنه بهشت جوهر کل بچو و اینها را مخلوط
 هم نموده در دست ده روز در مکان تمسک بگذارند و بعد صاف نمایند
 بدانکه چون استعمال نوره عفات ستمه بهر ستمه بهترین معالجه از قرار است که قبل از این در باره ستمه علامت در مطلب پنجاه و نهم

مطلب نود و نهم تا نود و دهم

حاصل بگرد از قرار که قبل از این در مطلب هفتاد و سه ذکر کرده است

مطلب صد تا نود و نهم

عبارت است از جوهر بازو که طرز ساختن او در مطلب ۳۲ مذکور است

مطلب صد و یک ترکیبات جدید

ترکیبات مستند در ضاق رحم که تفصیل انیمرض در صفحه ۱۰۶ از کتاب شفایه مذکور است مخصوص صاحب بونکه
 در مطلب ۱۲ و حبه اله مذکور در مطلب ۱۴ و سیرات دوفرنه کور در مطلب ۲ و کربات دوفرنه کور در مطلب ۱۷
 اما ترکیبات جدید مستند به مجموع سیم زینج و سیم الفار که در صفحه ۱۲۶ از کتاب شفایه ذکر کرده است بدانکه بجهت ستم
 سس استعمال است براده جدید که سه لا بچو شقال او را در لعاب صغیر عبدو حل کرده مستزاجا بمجموع بنوشانند
 اما تریاق مخصوص زینج و سیم الفار و ترکیبات حاصله از آنها نیست که میرات دو پر کهنه دوفرنه طرز ساختن او
 از این قرار است که در زاج حاجی طرغاف او را در آب مقطر حل نموده و محلول آن بچوش آورده در حل بچوش بعد از آنکه سیم
 مذکور در مطلب ۲ قطره کنند تا بخار نارنجی اللون دیگر از او متصاعد گردد و بعد از انعام بخار باز آب مقطر اضافه نمایند و بعد
 جوهر نوشا در در اجزاء جو ساند و قطره کنند تا دیگر دردی رسب نکرده و نگاه آب خفه او را برداشته و این مقطر بروی آن
 رسب ریخته و هم زده بگذارند که رسب تمامه نشین شود و اینجا آب سردی سباده را بر دشته باز آب مقطر بریزند و این عمل را
 مکرر بکنند تا آب سیمی استاده به طعم گردد و نگاه او را با آن آب مطعم مخلوط کرده در شیشه کنند که نمایه ملوک گردد و در
 حکم بنده تا بدین نوع از سه صفت زاج ستمه میرات دو پر کهنه دوفرنه خود آید

این دو را در شیشه ۱۲ بجری طب سادی بنام سیم الفار ستمه حال نیز در مجموع سیم الفار استعمال نمایند
 فرنگ است قدر شربت او دوازده مقابل آنچه از سیم خورده شده و چون کابری کل است ستمه ستمه را در لعاب سردی که
 از این تریاق دهند ضرری نماید زیرا که در حدیه حال ستمه ستمه بر قدر زودتر این تریاق بمجموع برسد از او زودتر است
 و هر چه بدست خوردن سیم هم طول کشیده باشد باز استعمال این تریاق بهترین تریاقات است تا بواسطه اینکه اگر این تریاق

پس بزایق دیگر نیز از سواد کرده نام در معده بود این ترکیب است این از خود می بخشد لهذا طبع است که این بزایق را همیشه در دو واخان موجود نماید اگر چه تازه او سبز و سفید است و در صورت احتیاج اول از آنجا که داشته است هر پس از آن بزودی از او ساخته استعمال نمایند بزایق از اطبباء این بزایق را بهمانیت سفید تر دانند در صورتی که جزء کفری اصل

مطلب صد و دو و تقنین افنون

باقام مختلفه ترکیب میشود اما در کتاب شفا شبه هر جا که مذکور گردید منظور بود از تقنین افنون و سوم بود نام نیکید و رسید انعام بنام طبیب معروف انگلیس که صفت آن تقنین از این خوار است بگردن افنون ۴ جزء و زعفران ۳ جزء و در همین ۴ جزء و پنجگت ۴ جزء و شراب سفید کهنه یا سفید جزء اینها را با نروده روز در مکان معتدل نگاه داشته بقتل و فشرده را از آنجا که صاف نمایند در صیف ۲۵ جزء الکحل ۳۲ درجه مخلوط ساخته تقنین مذکور را در ششهای کوچک نگاه دارند

مطلب صد و سه تقنین افنون

بشراب مذکور در صیف ۲۹۱ از کتاب شفا شبه عبارت است از ۲۴ کدم افنون ۴ در خیسر شراب کهنه

مطلب صد و چهار تقنین افنوره

حاصل میگردد در صورتیکه در مدت سه روز بجزء افنوره هر روز در چهار جزء الکحل ۴۵ درجه بخیانتند به صاف کنند

مطلب صد و پنج تقنین بزرا تا نوره

بطریق است که در مطلب ۹۸ ذکر گردید شش تقنین بستوش

مطلب صد و شش تقنین بستوش

بگردن بجزء رگ گرد و فر میزند از فرار که در مطلب ۸۱ ذکر گردید و سه جزء و نیم ایتروسولفونیک مذکور در مطلب ۵۲ و سه جزء و نیم الکحل که او این دو نایت را بهم مخلوط کرده بر روی نکت است این رگش در ظرف مسدود از تاثیر حرارت است و هم محفوظ

مطلب صد و هفت تقنین پایز عنصل

چون در مطلب ۹۶ مذکور گردید به استخارج شود

مطلب صد و هشت تقنین در نیال

حاصل شود از بجزء برکت در نیال مسوق ۴ جزء ایتروسولفونیک که سه روز در جای معتدل نگاه آنها را بهرست در محل بار و صاف کنند مقدار او در شبانه روز از ده الی چهل قطره است

مطلب صد و نه تقنین ذراریح

بهترین طرز حصول او بدین نوع است که بگردن ذراریح بجزء و الکحل بهما در درجه پنج جزء که آنها را سه روز در جای گرم گذارده بقتل رند و صاف کنند و در مصطفی دو جزء کا فور مخلول سازند

مطلب صد و ده تقنین راتا نیا

بگردن پنج راتا نیای مسوق که عبارتست از پنج نبات مخصوص نیا و نیا بجزء و الکحل ۳۳ درجه ۸ جزء آنها را داشته روز در جای گرم گذارده پس از آن صاف کنند

مطلب صد و یازده تقنین سنبل لطلب یا اتر

صفت او بگردن پنج سنبل لطلب مسوق بجزء و ایتروسولفونیک چهار جزء و الکحل ۴۵ درجه چهار جزء مخلوط بهم کرده بعد از سه روز صاف کنند

محل

صدقه با که در دست چشم و دوار و حاشی بر تریکیه با غا و غارض میگردند با تنوع و فی و سهال در چشمه طرافت باخته که لون صورت
 و بر طرف معرف بارد و دنیا است با بطور و صفت عموئی و خوشی و خشن و مرکب این علامات که هم از زیادتی کشیدن
 توتون هم از سرسبز و او میوزا بزرگ نماید سهولت نیز حاصل می شود در صورتیکه ترکیبات توتون بمقدار زیاد از فایده استعمال کرد
 چنانچه اتفاقا عوام در خوار بمطربخ توتون و بر بهی از او چون بر اوست میزند تفضل علامات سیه پاک گردید و چون بجهت سینه
 رجوع لطیف شود باید دانست که طبا ایضا چون توتون را از جمله ادویه مضغه دانند رجوع به این و کحل چشمه با مطربخ در این
 و جز بندی همانند و سفید آید

استعمال مخصوص توتون رایگی از اطبا معروفه بخلیس فوز نام در دستفا دارداده بدین نوع که سهقال توتون را در سهقال
 آب جوش بطوری بقدر یک ساعت میگرد و بعد از سرد شدن او را صاف نمایند و در مصفی ۱۲ سهقال الکحل خالص داخل میگرد و از
 این مخلوط اندک روزی سه دفعه چهل الی هشتاد قطره بنوشانند و تدریجاً همیشه زیاد هر چند روز ۵ الی ۱۰ قطره می افزودند تا
 سینه دیگر از یکی از طبای مشویه او گوشتن نام از این قرار است که بگرد سفوف توتون و مخلقه هر یک ۱۰۰ گندم و لعاب کبیا
 بقدر کفایت تا عجب کرده که روزی والی سه دفعه یک الی سه سهقال شود تا جزیه تنوع عارض گردد و بدانکه در صورت
 استعمال ترکیبات توتونه در دستفا اکثر تنوع دوار عارض شوند و لعنفق و فوز نام بر این بود که باید بطوری استعمال شود
 که تنوع چندان عارض نگردد و اگر هم اتفاقا عارض گردید به فوراً استعمال آنها را موقوف سازند و بعد بمقدار کمتر از قبل مجدد آنرا بگردند

مطلب صدوق و سه خطیانا

بهترین طرز استعمال دم کرده چغندر و در دست ثقالی آب جوش است که مدت بیست ساعت دم کنند بعد بگذارند تا سرد شود
 و سرد شده را صاف نموده در مدت ۲۴ ساعت بنوشانند
 و نیز در خانیز معروف است تعین از خطیانا که بدین نوع ساخته شود بگرد پنج خطیانا مسحق ۱۲ جز در کرات و سانس
 بگرد و الکحل ۴۰ درجه ۲۰۰ جزء آنها را در مدت ۱۵ روز در جای معتدل گذارده بعد صاف کنند و از آن مصفی روزی
 دو الی سه دفعه بقیاس شش جایی خوری مخلوط با آب بنوشانند

مطلب صدوق و عیست چهار جوهر اپیکا

میت گرامی تین که در مطلب ۱۴ طرز حصول او بیان گردید

مطلب صدوق و عیست پنج جوهر اوزراقی

عبادت از ستر کین که دستور العمل غذا و را قبل از این در مطلب ۲۷ بیان نمودیم

مطلب صدوق و عیست شش جوهر حسن لبان

چون طرز ساختن این جوهر بواسطه تشدید حسن لبان در ایران متداول است در اینجا بشما کفکرها میم از طرز
 حصول دیگر او که خندان در این بلد مشهور است از این قرار بگرد ۹ ۴ جزء حسن لبان مسحق و ۱۴۰ جزء عیست
 تازه کشته و شش هزار جزء آب چغندر را بهم جوشانده هر چه از آب در حسن جوش قرار کند عوض او برزنده و در
 جمع را در حالت جوش نگاه و بعد از دو ساعت آب از فضل بر داشته و کنار گذارده روی فضل ۳۳ جزء آب یک
 و آب لغز این صاف کنند و مجدداً در مدت دو ساعت بجوشانند بعد این جوشانده آخر را بجوشانده او را مخلوط
 ساخته هر دو را در کاف صاف کنند و در آن مصفی قدری اسپید سوربانیک مذکور در مطلب ۲۴ نظر کنند تا مدتی
 که دیگر رسوب حاصل نشود و این رسوب با بنفشه و در میان کاغذ عطاری خشکانده عیست که جوهر حسن لبان بکافی

بجویری که در طبقه لطیفه عالی میگردد صورتها هر که بطور خاص نیست و اگر کسی بخواهد در این به صورت فلک آرد مجدداً از این طبقه
 ششین لطیفه کند که فلسی شکل خواهد شد
 چون جوهر حسن این بنحیضی از او تا غایت هر خاص است فایده غرضها را در این به این که چون خرد آنرا کرده و در وقت
 آفتاب روی آفتاب نگاه داشته باید بالمره قرار کند در زمان جوهر حسن این خاص نخل در آب بکشد حل کرده و خون در این گلوله جوهر
 داخل نمائی باید مجدداً جوهر حسن این در آب گردد

مطلب صد و بیست و هفت جوهر خاص

که بفرانسه سید الکالیبت گویند با انواع مختلفه حاصل میگردد
 نوع اول بگردن بزرگ خاص آرزو و خرد آب در این صفا میکنند و نصف آنرا
 تا جگر کرده و آب در آبش را دست یا منگنه کرده و سفید شود و مخرج مخلوط کرده بکوشانند پس از آن صاف کنند و نصف آنرا
 در ظرف صینی بپوشانند تا صبح و از آن پس از آن بگذارند سرد شود که در صین سرد شدن نکند خاص میجوید بگردن بزرگ از این
 بجز در او را در ۱۲ جزء آب بعد در جوارت حل کرده که باقی دست در او باشند تا در خول او دیگر عفت جوش بگردد و بعد
 در آن محلول است و در پیملیکه مذکور در مطلب بجا نماند حصول آب قوی شود و این رسوب را بکشد و در کجا در ۲
 ساعت بگذرد و در آن او عرف گوگرد مخلوط بده وزن آب طرف شش نگاه دارند و آنجا باقیت زلال روی بسیار است
 صاف نموده در شش علامت بکشند تا بنجد شود
 نوع دوم این است که عوض آب بزرگ خاص بگردن ششم نمود و او را سفید
 تخم مرغ مخلوط کرده بکوشانند و بعد صاف کنند و باقی عمل کند از قرار دیگر در نوع اول مذکور شد
 نوع سوم بگردن بزرگ مذکور در مطلب شش جزء و بجهت اصل باید فرغ بزرگ کرده و در او داخل نمود که یکی از آنها داخل شود
 تا در محلول آب دیگر میسر آید چون قوی دست داشته باشد و در داخل فرغ کرده نیم مقدار از جوهر شود و به سطره لوله قوی بر روی او بکشد
 شش نیم در زیر فرغ کنند چون عفان که از او جوهر در شد حاصل شود موقوف گردید باقی جوهر شود و داخل کنند و مجدداً در زیر فرغ
 در مدت یک ساعت آفتاب نماید بعد بگذارند سرد شود و بعد از ۳ ساعت جوهر بنجد شد و راجع نموده در آب حاصل حل ساخته محلول را
 صاف کنند و باقی علامت بکشند

مطلب صد و بیست و هشت جوهر سفید

بگردن بجز در سفید در جزء آب آفتاب از فرغ و این مسقطی بکشد تا جبری دیگر در فایده داخل شود و آنچه داخل فایده کرده جوهر زلال طلب آب است
 است که نیست که جوهر سفید و نقل باقی مانده در فرغ عبارت باشد از این پنج

مطلب صد و بیست و نه جوهر سرد

بست که استید استیک که در مطلب ۲۱ ذکر کردیم

مطلب صد و سی جوهر شاخ کوزن

چون نموده در صفحه ۱۶۳ از کتاب شفا بیه مذکور گردید لهذا در اینجا جمع نمود

مطلب صد و سی و یک جوهر قطران

که بفرانسه موسوم به بگری ازت است تا صل میگردد در صورتیکه در فرغ و این قطران از نقطه کنند تا بگری است از او حاصل
 شود و باقی در فرغ مانده صاف گردد که از این عمل علاوه بر جوهر قطران غیره حاصل خواهد شد و دیگر غیر مستعمل در طب است
 میونند چون جوهر قطران از آب وزن نزدیک آنرا در آنجا بکشد غیر محلول است تا به سطره بگذارد تا فایده قرار گیرد و از این بگری
 بسیار بود به سطره فرغ صاف میگردد و آنجا در آنجا که در مخلوط بجم وزن خود است که در آب بکشد تا به سطره بگذارد تا فایده

بسته مگر سبب بود یا نیک که هم سبب بود و خوراکت نامند او را و طرز حصول او در مطلب ۲۴۴ بیان نمودیم

مطلب صدوسی و پنج جوهر نوسا در

که بفرمانه معروف به اموناک لیکه باشد عبارتست از جسمی سیال و حقیقت از آب به معنی که ظرفی که بر او جود آب میخورد و فرار
 کرد از ۹۲۹ جوهر نوسا در مملو خواهد شد با بدانکه حقیقت جوهر نوسا در بنابرست نه جسم سیالی چون بحالت بنجا
 استعمال نگاه داشتن او صعب است آن بخار را داخل آب جمع نمایند تا فوه فراری و کمر کرد و در طرز حصول جوهر نوسا در از بنظر
 که کمر نوسا در نرم سائده و پاکت مگس شکفته بالتویه آنها را به نیکویی مخلوط کرده مگر نموده در فرقی و خل نمایند و آنرا چند فایده که سه
 لغت در فوق هر یک باشد بر گرفته و در آن فایده باشد از آب داخل کنند که پاکت قابل را ملاحظه پس از آن لوله نخی الطرفین
 بر گیرند که یک سر او را در میان زرق ساده و کمر کرد او را در میان یکی از لغت فایده اول بر بندند بنوعی که سر لوله در میان آب که در فایده
 داخل شود و لوله به فایده برسد و بعد لوله سستی بلند گرفته در لغت او وسط فایده داخل نمایند چنانچه قدری از این لوله در آب فایده داخل شود
 و بعد لوله نخی الطرفین دیگر گرفته یکت سر او را در لغت سیم فایده اولی داخل کرده تعبیر از آب بلغمه خارج بشود و سر دیگر او را در لغت
 اول فایده دوم داخل نمایند چنانچه قدری از این لوله در میان آب فایده دوم داخل باشد و بعد به تدریج لوله سستی گرفته در لغت او وسط
 فایده دوم داخل نمایند و باز لوله نخی دیگر گرفته بطرفیکه مذکور شد فایده بار یکم وصل نمایند و در روز آنها را به نیکویی شستند
 حکم فرمایند و بعد زیر فرغ آتش کنند که بخار اموناک صورت نموده در آبی که در فایده است داخل شود و آن آنها را از آن بخار سبب نماید
 و ابتدا فایده اول غلیان نماید تا آنکه آب در او سبب نموده از فایده اولی گذشته فایده ثانی برسد و به نظر فوق از فایده یکم دیگر گرفته تا آنکه
 دیگر از فرغ بخار نوسا در متصاعد شود که مشاهده میشود از آنکه در آخر عمل در سبب کام از فایده غلیان ظاهر شود و در این هنگام آب
 زیر فرغ اموقوف نمایند و قدری از فرغ آب کنند که اگر سبب نشود جوهر نوسا در از فایده با فرغ حقیقت خواهد نمود پس از آن جوهر نوسا
 را که در هر یک از فایده است در شیشه های علبه نگاه دارند و سر آن شیشه را محکم ببندند و بر جوهر نوسا در که فایده نزدیک تر فرغ بود
 است فوه و قده او بیشتر خواهد بود و فایده لوله که سببیم که در لغت او وسطی هر یک از فایده با فرار دارد این است که چون بخار نوسا در زیاد
 کرد و فایده سستی سرد و از آن لوله سبب داخل هوا می فری که در دو که بدینجهت هم این لوله سببیم بل لوله سلاخی نام نهاده اند چون بخار
 از لوله سلاخی برود آید دلیل آنست که آتش زیر فرغ زیاد باشد و او را کم نمایند

نقل با فایده در تر فرغ نیست که خواهی هر کتب از بخار فلور و پاکت که جهت ساختن موریات دو شود بخار آید از قرار مصلحت که
 در مطلب ۲۵۳ بیان خواهد شد

مطلب صدوسی و شش صینی

که هم جوهر صینی نامند برتری او بافت میشود در بلاد چین و نبات او از جنس بار چوبه عشب است در چین در ماهین پنج نازده
 او را چون غذا میخورند

جوهر صینی چخت نریز غلیظت است و کله بای بسیار و پوست بازمی است که حبه حسن در شش اگر بر داشته
 شود و جسم داخلی او با بل برزدی است با طعم آرد کندم شح

از جهت اینکه جوهر صینی مجاسن است بعشبه که آیز مخصوص در بعضی امراض مزاجیه و اشخ و درون است است طمانیز قابل سایر
 بگوئی این پنج در بعضی از امراض مزاجیه چون سیمفیلیس امراض مزاجیه مصل و عضلات اند و در حقیقت جوهر صینی در بعضی از صینی
 متلا بدین حالت بسیار سفید و در بعضی دیگر بدین حال بوده و چون کسی باعث فسادت این اثر است اول با جواب گوئیم که جوهر صینی
 بخصوص سفید است شامی که زنده طولانی او به سبب نریز و نمون و جسم لغا که افراط استخوان نموده و اثر او کمتر است در

و سوی ترا جان و دست دراز بر عهد و یاد هر صورت نهاد بر کلیه لازم اند نوعی که مرخص بد در دست طویل قلم هر روز مطبوع ده الی
۱۱ مثقال شغال از رخ بنوشد سهل است بر سه الی چهار روز بپردازد می ریزد تا می قبل بفراید و محافظت نماید ترشحات طبیعیه بدن را
چون عرق بجهت آنکه جمع بنامش این چنین مخصوص از خوردن این ترشح میانید چون چوب صنیعی حال منجمی مخصوص از شاست که
نقطه شیمیائی و نیکان او را فکولانند لذا باید رخ ترشیده نه کوبیده او را استعمال نمود تا مطبوع او سیال و خوشگفت گردد و آن
نوشته مخصوص در او در نسخ رهسب نشود

مطلب صد وسیع هفت حبات ازرق

که بفرات سلول بلوانند به صفت آن بگرد زینتی ۱ جزء کلغند ۱۲ جزء بهم مخلوط ساخته تا زینتی المیزه کشنده شود پس از آن
اصافه کنند که در زم فصل السوسن جزء و خوبی سازند هر یک بوزن ۳ کندم مقدار آنها در سیفیلین از یکت ۵ عدد در روز آ
و چون طبیعیه خوش کل این چهار را بطرز منفع استعمال کند یعنی الی ۳ عدد از آنها در شب بنفشه صبح دیگر سهیل سار این

مطلب صد وسیع هشت حبات

نام طبیب و انوی که طرز ساختن او را اصرار نمود بگردن شولفات و دو خوشگیده در گرم خانه نوعی که بکل سفید گردد ۲
و کربانه در پیش ایضا خشکیده بطوریکه خاک گردد ۲ مثقال بر دور او را در صنیعی یا نور مخلوط بهم ساخته بعمل مصفی جز سازند
و ۹ حبات را در کورد در کورد از رخ شیرین بیان بخلطانند مقدار آنها از یکت الی ده عدد باشد

مطلب صد وسیع نه حبات سق و آهن

بگردن همدارست و در کهنه دوز که طرز حصول و در مطلب مذکور گشت بجز در نوق ۳ جزء و کلغند ۳ جزء مخلوط
حق از آنها بعمل آورند هر یک بوزن ۳ کندم این قسم حبات منفعی بدل خوب حبات ازرق است که بعمل آوردن آنها سخت است
در دانه نوق کشنده شود بعکس این رنگ که در بجز بقیه بعمل آید و نیز چون حبات ازرق بر زودی باعث سیلان بران گردد و از امتحان
که در این دانه زانده نموده ند جان سفاد کردید که کمر از حبات ازرق ترا جرات کلین بر وجهه وجود آهن در او و بخصوص خضبت در او
او بکجه که بملا سازد اشخاص ضعیف البنیه و مبتلایان بقتل هم را

مطلب صد و چهل حبات لیفران

عبارت از حبات بسیار عفت است که نسخه او در صفحہ ۱۳ ۱۴ از کتاب شفا بیته مذکور گردید

مطلب صد و چهل و یک حبات کلین

نیست کربنی نوال دو کلین که صفت او در مطلب ۹ بیان نمودیم

مطلب صد و چهل و دو حبات اله

بگردن زنج حبابی طرغانی ۱۰ مثقال جوهر قیاب ۱۲ مثقال غسل صغیر ۱۴ مثقال آنت ۱۴ مثقال قند سفید ۱۴ مثقال قند
در آب جوشانده در نصف آن اشج حبابی طرفه در نصف دیگر جوهر قیاب اعلمند حل سازند بعد هر یک از این دو مخلوط از گ
ماده کرد و این دو مصفی را بهم مخلوط کنند در ظرف ناهمی که تمامه از آنها مخلو کرد و نه آنکه حشری از او خالی اند و شربته را از آن
هر جا محافظت نماید و چون از مخلوط شدن این دو مخلوط را سب خضر القون حاصل صبح کردید آب وی سهاوده را در روز بینه و با
نگور آب شد گرم تمسک کنند تا طعم بلوت بالره فانی شود پس از آن پارچه را بشیر قند آلوده کرده در آب جمع کنند و
بغیر از باز آوند آب خارج کرده و آنجا اجزاء غیره شکل را مخلوط شش مثقال غسل نموده پیش غایم بقوام حب آورند و حبابی سازند
بوزن ۳ کندم که هر یک از آنها یک کندم و نیم غفران همه بدخالص دارد

مقدار این دو از یکسانی ده جابت است که بتدریج مقدار را اضافه کرده برضی در مدت یکماه و نیم ۴۰ دوما بر آنها داده است

مطلب صد و چهل و شش خصوصیات معدنه

ذکوره در صفحه ۲۲۴ از کتاب شناخته به منظور اخراجات معدنه در اینجا استبداد سبب سودا نیکت و سبب شکرکت و استبداد سبب سودا نیکت و عرق گوگرد است که در مطلب ۲۲۴ و ۲۵ و ۲۶ و ۲۷ ذکر شده بمقدار قبیل مخلوط با آب و عین فله که آب شکر و عین طعم در نرسشی باشد

مطلب صد و چهل و چهار عرزل

بدانکه او دو قسم است یکا سفید دیگری سیاه و جمعی است بقدر ازین عرزل و سفید او سفید مایل زردی است سیاه او در زمانیل سیاه و هر دو با عدم راجحه و در موضع اولادمان نخ و ثانیاً با جرافت که دو و از حد شمال او می شمال و عین شیرین و عین طعم با صوت لون و وسطه سنگنه حاصل گردد و طبعاً قدیم رنگت عرزل را در طبابت استعمال نمیشد بلکه ابتدا اول بود که با لوبون مایل میگردند و از حد مایل نسل او در طبابت استعمال دارند و محرک امعاء و عین اسهال با لیبیت بدون حصول حرارت و عطش و تا کارتان نام طبیب انگلیسی او در سیاه استعمال نمود در سوزش و پوست نواح بدنی طریق که در صحن ۵۱ از شمال از آن کوفته او را در صبح نشاند و با در شب فرزند و عجب است که عرزل بدین نوع اسهال آورد بدین عرول علامات سببه چون چرخ سبک و امثال آن ولی اصحاب باید نمودار استعمال اصل عرزل در ضرورت که درم موده یا معاد و عطش مفرط موجود باشند

رضی هم گویند که عرزل قوه حافظه را زیاد نماید و صنف نخست بسیار دیده است از عرزل در استفاد که شوه فواید بسیار است
۵. سفال او را در فم من برز آب طبع داده بتدریج بر بلض بخورایند
مضع عرزل مصفت بخش لکنت زبان را
چون عرزل بمقدار زیاد استعمال شود بلض را مریع نموده ترشحات بدن را زیاد نماید

از خارج استعمال است بجهت میل داده از باطن بظاهر چون در خارج و از عرزل غلام تر است بدین طریق که او را کوفته و با آب غیر نموده در موضعی از جلد نهاد نمایند و در مدت ۳ الی ۴ ساعت با احتیاط لطافت صلبه کنارند تا حرمت در آن موضع پدید آید
چون عرزل در قوع و عین با لیبیت نماید آنی جرافت راجحه و عین قراری مفرط شود که آب را در بلاد فزانه از خارج استعمال دارند در جریب اشخاصی که بدین نوع مداوا نمایند بوی سیرا آنها است تمام شود و بدین قراری در ۲ جزء الکحل داخل نموده
ناد عرزل می بخشد ولی فواید ترا او
از داخل بدین قراری عرزل بدتری بسیار است

مطلب صد و چهل و پنج خمیر لطف

کبرنده ۵۵ جزء پونس کال و ۵۰ جزء اکت مکمل آنهارا شربت قره باون چینی یا لوبور که قبل کم کرده سفید و داخل هم کرده در شیشه دمان کشا دریزند و به سکوچ از تاثیر هوا محافظت نمایند چون خواهند او را استعمال کنند قدری از او کوفته و به اصل خمیر نموده در صلبه وضع نمایند و شمع ساده برشانند و بعد از ۱۰ الی ۲۰ دقیقه هم خمیر هم شمع را بردارند و در هم ساده وضع نمایند در صورتی که این ترکیب را در فاشن آهنی ذوب کرده در تاقک سرب بریزند چون قلم سنگت جنیم کز کله ماشو معروف است بدین

مطلب صد و چهل و شش خمیر ستم القار

حاصل میگرد در صورتی که ۵۰ جزء شجوف و ۱۵ جزء خون سیاوشان و ۳۰ جزء ستم القار سفید هر یکب علامه زرم شانه و بعد به سکوچ مخلوط نموده با آب غیر کنند که نه زیاد و خشک نشود
چون هزاره بر این دو امین باشد جراحت پاک کرده این خمیر را بقطر سیاهادی بودی جرحیت بعد از آن بشیر طبعی از طرف جراثیم

سخت و زان بد پس از آن بروی غیر زان کتان زده بنهاره در فاده کرده حشر را و کمر دست زنند تا در وقت ۱۰ الی ۱۲ روز
خبره دانه همراه سطح محزون شده، جرحت ساقط کرده و بعد از سقوط تقریباً روبروی کتان پس فاده کنند
اما ریش کتان مستعمل در طب است از جنای نازک که عینه از پارچه کتان مستعمل شده بر دل آورند و فاده غیر مستعمل
جمع کرده بفسد رکفایت بروی تفریح بین کنند

مطلب صد و چهل و هفتم با مخلون انگلیسی

یعنی مشع انگلیسی عمل میاید چون پنجاه جزء سرشم سکت هی دیگره فند جوهری را در این بصر رکفایت عمل کنند و مخلول او را
در حین گرمی از پارچه صاف کرده درهما ساخت گرمی آن مخلول را بروی پارچه نازک که اطراف او را بوسطه حیطه
با منج زوی چهار جوهر صاف کشیده شبیه سحابت ابری با قلم ناستی نرم من کنند تا چند مرتبه و هر دفعه تا من کنند تا در وقت
نازک مقدم خشک شده باشد و چون بدین نوع در وقت ساندن لول انخست ز کرده بروی پارچه نازک قوه حسند که
سخت کامل سیده باشد باید با فاده بروی آن برده های سرشمی مخلول از پنجاه میده سانه در ۲۵ جزء الکحل ۱۰ درجه کشیده نظر
اینکه مشع خوش رایحه باشد بنه استعمال او بدین نوع که قدری از او را در موضع استعمال بمواض بریده و بابت نموده بچسباند

مطلب صد و چهل و هشتم مع خان کبریت

عبارت از سید سولفوز که طرز حصول او در مطلب ۲۳ قبل از این بیان گردید

مطلب صد و چهل و نهم در تریال

باید سحوق او را از تاثیر هر دو روشنی محافظت نمود مقدار سحوق او از یک الی ۱۰ کندم است و مقدار عصاره
او با الکحل یک الی ۱۰ کندم و مقدار دم کرده او ۲ کندم در ع استعمال آب جوش است طرز تکون استعمال او در استعمال لطیفی
حقه او می کشد که روزی سه دفعه ۲ الی ۳ کندم از او در یک سیراب دم کرده حقه نمایند بنه تقنین در تریال در مطلب ۱۰۱
چون اثر سنی استعمال تریال حاصل شود در شمار نمایند چنانکه در سبت بلا در مطلب ۱۰۱ بیان گردید

مطلب صد و پنجاه و دو ای جوش

عبارت از مخلوط شدن به کربات دوسود و سید طر یکت که شبها در ایران شهرت بجوهر لمبوه و حقیقت
میت که جوهر طر باید از تو بنه تفصیل حاصل به کربات دوسود را در مطلب ۱۰۱ بیان نمودم در اینجا حکمت تمام مطلب طر
حصول یافتن سید طر یکت را نیز بیان میجامم بنس کبرینه طر طر برار جزء آب جوش بقدر کفایت تا طر را حل کنند
و در آن محلول سید طر بر سید نرم کوبیده بقدر چهار صد جزء باشد تا محلول طر از غلیان بقدر آنچه بجهت ازند که رسب
مرکب از طر است و شور نشین کرده در آن رسب جمع کرده نشین کنند و آب که بدینجهت استعمال شده حل کنند در باقی که شبها
بروی رسب بیاده بود که این رسب است مگر محلول طر است در پاس که نو به طر جوشاندن و گذاردن در مکان نازک
طر است دو پوستی بجهت کرده که نیز از است با سفت کلی چنانکه در صفت ۲۴۹ از کتاب شفایه بیان میشود بنه حال
رسب منقول را گرفته عرق کو که دومی زوی او بریزند بهین مقدار که سش از این مردم استعمال شده بود که در این عمل عرق
کو که در کشته محرم آبی بر بطور غیر محلول رسب شود و طبیعت لالی که بروی آن رسب محلول سید طر یکت باشد
و این محلول لالی با تابش لایم در ظرف زجاجی بچسباند تا نصف شود و نصف شده را در وضعی بار قرار دهند تا بجهت کرده
و بجهت شده را در میان کاغذ عطاری بچسباند

حال چند ساعتی دوای جوش متداول است که مقابل ۲۴ کندم سید طر یکت ۲۴ کندم به کربات دوسود را علیحدگی

یکت مقدار در کاغذ به سنجید آن ۱۱ کدم از جوهر حاصل را در ظرفی بجای عیبده ۲۴ کدم از دوامی جوهر شیرین بزرگ
در ظرف دیگر آب حل کرده این دو محلول را بعد از اختلاط بر یک عیبده به یک مخلوط ساخته در عین غلیظ پاشانند و چون
منظور طبیب بهمال بود ربع ساعت بر ربع ساعت شش دقیقه بمقدار را بر نفس بنوشاند که این کربن جوهر بلایم برین سهوا باشد
مطلب صد و پنجاه و یک و تو تشریح دوم کور

بعلی آرد چون کچور زریق حاصل با آنش بلایم در دو جزء استبد نیز یکت حاصل حل کنند و پس از آن بهمان روش کدازند تا باقی
انجا کدازده و آنجا کدازند تا با لمره بمقدار شود : استعمال است این دو اب نوع اکمال که جنبه یا ریشه کان مذکور در
۱۴۵ یا کهنه سفید بدو آلوده نموده بوضع لازمه را ماکل سازند :

مطلب صد و پنجاه و دو و تو تشریح دوم کور

چنه حصول او کمره پشاد جوهر از در شکنه و صد جوهر بدرد و پودا سببیم که بر یکت از آنها را عیبده در آب منظر حل نمود
بر دو محلول را داخل هم نمایند تا جسمی از القون در روشن رسب شود و بعد این رسب با آب مقطر که در عین جوهر است
تغییل کنند تا دیگر از دخول محلول نمک طعام در آب غساله در وی اسب کزد آنجا رسب بقا در میان کاغذ خشکانه
جسمی از القون حاصل کرد که نیست کزد و زید و زرد و کور که در وجه دوم برض مشهور استعمال است بمقدار ایک الا ۱۴۶
کندم در ۲۴ ساعت :

مطلب صد و پنجاه و سه و دهن امونیاک

که نیز هم ساده امونیاک گویند دهنی است صابون شکل برکت از یک جوهر نوشاد در ۱۵ جوهر دهن زیتون مخلوط بهم

مطلب صد و پنجاه و چهار و دهن بزرگ البنج

حاصل میشود چون بزرگ البنج نرم کوبیده را در دهه مقابل وزن آب یکت بمقدار یک ساعت بپوشانند و چون نیم ساعت شود
قدری نمک طعام داخل نموده دهنیت جدا کرده آنجا جمع را از مارمر صاف کرده با نیت را استرخت کدازند تا
روغن بالا بیستاده را بجز علقه و با با پنبه جمع کنند :

مطلب صد و پنجاه و پنج و دهن عصاره جلادنه

برکت است از ۱۴ جوهر عصاره جلادنه خشک و به جوهر هم ساده :

مطلب صد و پنجاه و شش و دهن فراری خردل

چون در مطلب ۱۴۴ ذکر کردید در اینجا پانی لازم نیست :

مطلب صد و پنجاه و هفت و دهن فراری کبابه صنی

صفه او کمره کبابه صنی یکت جوهر آب ۵۰ جوهر آنها را در قمع و این سسی تقطیر کنند تا دیگر دهن فراری خارج
کرد بعد تقطیر در ظرف بزرگ کردن سکت ریخته دهن فراری که در فوق لیساده است بوجه پنبه یا جع علقه جمع نمایند :

مطلب صد و پنجاه و هشت و دهن کابیه بوت

دهنی است خضر القون با حرافت بو که از جزایر نزدیکت ببلاد صین و ما صین از برکت نازه یکت از قسم نمود حاصل میگردند
پس کفایت کنیم در اینجا بیکه دهن کابیه بوت حاصل میبرد در وقت سوزاندن هیچ از او باقی نماند و باید که در کل
۲۲ درجه محلول باشد :

مطلب صد و پنجاه و نه و دهن کروتون

حاصل شود در صورتی که یکت مقدار کرچک بنندی را با پوست کوبیده در سفین طوری قرار دهند که در زیر آن سفین
 قدری نپایه گذارند پس بعد بتدریج بر روی آن کرچک بنندی دو مقدار را بر سولفونیکت بزنند در ظرف مسدود نموده
 و قهقهه یا بوی قایق گذارده مانعیت از آن را جمع نمایند و جمع نموده را در شقیاب بزنند تا آتیر قرار کند و بعد
 بقیه ماده را از کاغذ صاف کنند

سوسلی است بسیار فوس که یکت الی دو قطره حلال شدید نماید و باید به سوسه او را بر ششانی استعمال نمود بلکه به
 عمل او را داخل کنند بر زده تخم مرغ و قدری آب منظر یا بر دهن با دوام یا بر دهن پسد انچه

مطلب صد و شصت و هفت و هشتاد و نهم

عبارت از دهن کردن که طریقه حصول استعمال آن در مطلب سابق بیان گردید

مطلب صد و شصت و هشتاد و نهم

عبارت از حیوانی است خضر القون طلائی که در ماه دهم و سیم ربيع در بلدان معتدله و نختان بخصوص روی در
 زبان نجشک متزل کند و گرفته شود در صبحها قبل از طلوع آفتاب بین نوع که در حث راگان داده چاوری در زیر او نگاه دارند
 تا در از بجا بماند و آنرا یاد رسد که رنجش پس از آن از سر که در آورده نجشکند به غنمی بگر نیز روی ثابت گاشی باشد
 و این سبب رنکت با به خطوط زرد است به استمال آنها بجز از خارج سینه بطور مریم بجهت خروج ماضن صلب و تهرین
 شمع جهت شمع زبیر از مقدار است بگرد زبیر از محق و جز موم زرد ۹ جز سینه و س ۳ جز سقر عجز و هم
 در پیشش طایم سقر و موم و سینه و س از ذوب نموده و ظرف حامل آنها را از پیش برداشته در ابرج مسخو قرار داخل کنند
 و بهرند تا سرد شود چون خواهند این شمع را استعمال نمایند مقداری از او زردی یا برهه پهن کرده در جلد وضع کنند و بکنند
 سرعه عمل ابتداء جلد را بسره که بشوند و اغلب در مدت ۴ الی ۵ ساعت طار و موافق حجم شمع حاصل گردد

اما وضع شمع در ابرج بطور پرده از این قرار است که مقدار جزئی از او در موضعی در مدت ۲ الی ۳ ساعت گذارند بعد در آن
 مقدار دیگر را در موضعی قریب بهین بگذارند این نوع رفتار کنند بطوریکه چون در یک موضع جهت تمام با جهت دیگر در موضع
 صفت بعضی در ابرج در مطابصه بوند نکور است

چند جوهر در ابرج ملاحظه شود مطلب ۲۵۵

مطلب صد و شصت و هشتاد و نهم

باید اجزاء حیوانیه را از قساع عظام یا بجم ما دم در کوره با پاتلی سوزانند تا به سوسه دیگر بنمایان آنها متصاع نشود پس از
 آن ظرف را مسدود کرد بنوعیکه هوای خارجی در او تصرف نتواند نماید و چون سرد گردید در فعال بسیار نرم بسایند

مطلب صد و شصت و هشتاد و نهم

بهترین قسام او از شاخهای آره کرده درخت سفیدار سبناخت حاصل میشود به نظر این که آنها را در ظرفی چونی باید
 کوزه کجا آب مذبه حبه و سر آنها را مسدود کنند و طرف را در کوزه آجر زمی گذارند بعد از بگرد زردی و جوز
 طرفت حاصل فعال سرد کرد در فعال را در آورده در آن سبب رزق و نماندت ۳ الی ۴ روز آن ابرج صبح و شام عوض
 پس از آن در فعال را در حالت طریقت نرم کوبیده و بعد از آن خشکانده او را به نرینه و نرینه او را در ظرف محفوظ در هوا نگاه دارند

مطلب صد و شصت و هشتاد و نهم

یعنی خواهر عبارت از صوتی که حاصل میشود در شیب عظیمه و قصبه الزیه در شیب صغیره او و سهل است در دهانهای